

Četvrtak, 29. maj 2008.
Svedok Jacques Morneau
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 9.03 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima u sudnici i oko sudnice. Gospodine sekretare, molim vas, najavite predmet.

sekretar: Dobro jutro, časni Sude. Dobro jutro svima u sudnici. Ovo je *Predmet IT-6-90-T, Tužilac protiv Gotovine i ostalih.*

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Da li je Tužilaštvo spremno da pozove sledećeg svedoka?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući. Tužilaštvo poziva pukovnika Jacquesa Morneaua.

SUDIJA ORIE: Gospodine poslužitelju, molim vas da dopratite svedoka u sudnicu. Pretpostavljam da nema zaštitnih mera?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Nema, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: U redu.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Dobro jutro, gospodine Morneau. Pre nego što počnete da svedočite pred ovim Sudom, prema Pravilniku o postupku i dokazima od vas se zahteva da date svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine. Pozivam vas da date tu svečanu izjavu.

SVEDOK MORNEAU: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Izvolite, sedite. Da li ste odlučili da svedočite na engleskom jeziku?

SVEDOK MORNEAU: Da.

SUDIJA ORIE: Onda ćemo da nastavimo na engleskom. Gospodine Morneau, prvo će vas ispitivati gospođa Mahindaratne. Ona je zastupnik Tužilaštva. I želim da dodam da ću vam se obraćati sa "gospodine Morneau". To ne znači da ja ne poštujem vaš vojni čin, ali pošto se u ovoj sudnici obraćamo osobama u njihovom privatnom svojstvu, osobama koja su došla da svedoče i da nam kažu istinu, stoga vojni činovi ovde nisu od značaja. Molim vas nemojte da smatrate da je to odsustvo poštovanja. Možda će drugi odlučiti da vam se obraćaju na drugi način. Izvolite, gospođu Mahindaratne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući.

svedok: Jacques Morneau

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽITELJKA MAHINDARATNE

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dobro jutro, pukovniče Morneau.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Dobro jutro.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Molim vas, recite nam svoje puno ime i prezime za zapisnik?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pukovnik Jacques Morneau.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li ste vi dali tri izjave kancelariji Tužilaštva: prvu 26. i 27. avgusta 1996. Godine, drugu 25. novembra 2003. godine i treću 25. februara 2008. godine?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li ste juče imali priliku da pregledate sve tri izjave?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li smatrate da sadržaj te tri izjave tačno odražava ono što ste rekli predstavnicima Tužilaštva u te tri izjave?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se na ekranu prikaže dokument koji nosi broj 5159.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče, da li je sadržaj sve ove tri izjave tačan po vašem najboljem saznanju?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dakle, ako bi vam se danas postavila ista pitanja koja su vam postavili predstavnici Tužilaštva u one tri prilike, da li bi vaši odgovori bili isti kao u vašim izjavama?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče, molim vas pogledajte ekran. Da li je to vaša izjava od 26. i 27. avgusta 1996. godine?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: I ako možemo da odemo na stranicu na kojoj vidimo potpis, gospodine sekretare.

SVEDOK MORNEAU: Jeste.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, molim vas, da li mogu ovo da ponudim u spis?

SUDIJA ORIE: Da. Iz pisanih podnesaka Pretresno veće shvata da nema prigovora od strana. Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će postati dokazni predmet Tužilaštva broj P308.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P308 primljen je u spis.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući. Možemo li, molim vas, da pozovemo dokument koji nosi broj 5160.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, sada će na ekranu biti jedan drugi dokument. Da li možete da identifikujete za zapisnik da li je to vaša izjava od 25. novembra 2003. godine?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se pogleda stranica sa potpisom. Gospodine predsedavajući, molim da se ova izjava uvede u spis.

SUDIJA ORIE: Isto važi kao i za prethodni dokument. Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će postati dokazni predmet Tužilaštva broj P309.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P308 je izjava svedoka od 25. novembra 2003. godine i primljen je u spis. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se prikaže dokument koji nosi broj 5161 na ekranima.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, sada ćete videti treću izjavu koja se pojavljuje na ekranu. Da li biste mogli da potvrdite da je to vaša izjava od 25. februara 2008. godine?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, molim da ovaj dokument dobije P broj?

SUDIJA ORIE: Isto zapažanje kao i za prethodna dva dokumenta. Nema prigovora. Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će postati dokazni predmet Tužilaštva broj P310.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P310 primljen je u spis. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, u vreme kada ste dali dodatnu izjavu a to je treća izjava od 25. februara 2008. godine, da li ste pregledali jedan broj dokumenata od kojih su većina bili izveštaji koje vam je dostavljalo osoblje kanadskog bataljona koji su se bazirali na njihovim zapažanjima tokom *Operacije Oluja* i nakon toga?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li ste u isto vreme pregledali i neke fotografije i skice?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li vam je pružena prilika da te dokumente pregledate juče?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li ste uvereni da je sadržaj tih dokumenata tačan i istinit po vašem najboljem saznanju?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, pet dokumenata, što je set fotografija i skica, ponudeni su po Pravilu 92ter ... izvinjavam se, podnesak po Pravilu 92ter. Da li mogu da im se dodele P brojevi po redosledu?

SUDIJA ORIE: Da. Mislim da ćemo kroz to ići korak po korak. Dva dokumenta još uvek nisu na vašem spisku po Pravilu 65ter. Vi ste to prvobitno najavili - da će biti četiri dokumenta, ali ste onda u stvari rekli da su dva i da ste napravili grešku na početku. Odbrana je u svom podnesku jasno rekla da nema nikakvih prigovora na dodavanje dva

dokumenta tom spisku dokumenata po Pravilu 65ter. Tako da se taj zahtev koji smo našli u vašem poslednjem podnesku po Pravilu 65ter odobrava. Sada dolazimo do sledećeg koraka, odnosno da li postoje bilo kakvi prigovori protiv ovih dokumenata. Možda da idemo kroz njih jedan po jedan. Ako biste najpre ... spomenuli prvi dokument, pozvaćemo gospodina sekretara. Zatim ćemo pitati Obranu da li postoji bilo kakvih prigovora na uvođenje ovih dokumenata. Pozvaćemo gospodina sekretara da dodeli broj.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: U redu, gospodine predsedavajući. Molim da se pozove dokument koji nosi broj 167. Gospodine predsedavajući, imam par pitanja u vezi sa ovim dokumentom. Da bismo uštedeli na vremenu, pošto je taj dokument već na ekranu, da li da iskoristim priliku da postavim svedoku ta pitanja ...

SUDIJA ORIE: Da. Uštedećemo na vremenu ako ne budemo morali da ga skidamo sa ekrana i ponovo pozivamo. Dobro, onda da prvo pogledamo dokument koji po Pravilu 65ter nosi broj 167. Da li ima prigovora? Nema prigovora. Onda, gospodine sekretare, to će biti broj ...

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P311, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P311 primljen je u spis. Gospodo Mahindaratne, ako želite da postavite pitanja svedoku, izvolite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući. Hvala.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, da li je ovo izveštaj koji je vama dostavio kanadski bataljon?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li možete da nam kažete ko je sastavio ovaj izveštaj?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: To je bilo moje vojno odeljenje za informisanje u okviru bataljona.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A na koji način ili na kojoj osnovi su sakupljeni podaci koji su navedeni u ovom izveštaju?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mislim, u okviru bataljona radimo izveštaje na svim nivoima: na nivou osmatračnice oni beleže svoje informacije, na nivou čete šalju svoje podatke, na nivou bataljona šalju svoje vlastite podatke. Kao deo funkcije tog vojnog odeljenja za informisanje, prikupljaju se sve te informacije, pokušavaju da nađu smisao u svim tim informacijama koje se prikupljaju iz svih izvora unutar bataljona, i onda prave svoj izveštaj.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A kako se onda može pobrinuti da podaci u tom izveštaju budu tačni?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, u okviru strukture bataljona, mislim imamo ... to vojno odeljenje koje se bavi vojnim informisanjem, i oni po pravilu prikupljaju informacije za izveštaj ... normalno, operativni oficir je drugi izvor ... i onda proveravaju rad tog odeljenja i takođe komandanta čete, kako bi informacije bile potvrđene. A u okviru samog bataljona, ja lično ako naiđem na neke činjenice ili dokaze ili informacije o kojima se govori ili ako obilazim neke moje čete, mogu unakrsno da proverim neke informacije koje su mi poslate. Ako po meni imaju smisla, mogu da procenim da li su informacije tačne ili ne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: *(mikrofon nije uključen)*

prevodioci: Molimo da se uključi mikrofon.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li su se ovi izveštaji vama podnosili redovno tokom obavljanja posla ili ste vi konkretno naložili svojim potčinjenima da vam podnesu takav izveštaj?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ja sam nakon ofanzivnih operacija tražio da oni koji su bili očevici početka te operacije u avgustu podnose izveštaje, kako bi se moglo registrovati ono što se desilo što je moguće brže. I ja sam tražio od oficira da to napišu onako kako se sećaju događaja koji su se desili.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A šta ste vi radili sa tim izveštajima?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, ovo je izveštaj koji smo koristili kako bismo informisali svoje pretpostavljene u štabu sektora, ali takođe i na nacionalnom nivou, kako bi znale naše vlastite zemlje iz kojih dolazimo šta se desilo, jer mi kao Kanadska vojna organizacija vodili smo ono što smo zvali ratnim dnevnicima, imali smo obavezu da pravimo svoju vlastitu arhivu, kako bismo registrovali sve akcije kanadskih vojnika u operacijama.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li vi kažete da ste prosleđivali te izveštaje dalje svojoj nadređenoj komandi?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se pozove dokument koji nosi broj 313. Gospodine predsedavajući, da li mogu da postavim pitanja pre nego što se dokument uvede u spis, jer bih morala taj dokument da stavim u kontekst pre nego što se uvede? Mogu li da postavim neka pitanja svedoku?

SUDIJA ORIE: Ne čujem nikakav prigovor. Izvolite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, ovaj dokument nema nikakvo zaglavlje i izgleda kao da je to nastavak onog prethodnog dokumenta. Da

li je tačno da se kaže da je ovo nastavak prethodnog dokumenta, dokazni predmet Tužilaštva broj P311?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li dokument može da dobije P broj?

SUDIJA ORIE: Nema prigovora ... ne čujem prigovore. Gospodine sekretare?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P312, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P312 primljen je u spis. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospođu Mahindaratne ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, molim vas da okrenete 30. paragraf i pogledate ga.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se na ekran postavi 3. stranica ovog dokumenta; na BHS-u je to ista stranica. Zapravo, sledeća stranica, izvinjavam se. To bi trebalo da bude 4. stranica. I trebalo bi da pogledamo 30. paragraf. Hvala.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Ovo je izveštaj, pukovniče, u kom se kaže da su nakon operacije viđeni pripadnici specijalne policije koji su nosili crne fantomke preko lica i da su išli od kuće do kuće i sprovodili operaciju čišćenja. I takođe je zabeleženo da za vreme tog perioda i posle toga nisu bile dozvoljene ...

ADVOKAT KEHOE: Ulažem prigovor na ovo, časni Sude. Izvinjavam se, pukovniče, ovde se ne kaže da su oni to videli.

SUDIJA ORIE: Kada se uloži ovakva vrsta prigovora, molim da se bukvalno citira ono što piše u dokumentu. Osim toga, gospođu Mahindaratne, ne vidim nikakvu BHS verziju da je učitana u sistem.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, mi imamo ...

SUDIJA ORIE: Postojao je prethodni dokument, a sada kažete da je to nastavak prethodnog dokumenta. Ako je to nastavak, gde je BHS verzija?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: To je dobro pitanje, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Pokušajte ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: ... da nađete tu verziju na BHS-u i onda se pobrinite da se to učita u sistem elektronske sudnice, i ako Odbrana ima neke probleme zbog toga, molim da me obavestite. Možete da nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Rekla sam ... dozvolite mi da pročitam, i možda možete i sami to da pročitate, pukovniče. " Nakon uspeha jedinice na frontu, specijalne jedinice koje su nosile crne fantomke išle su od kuće do kuće kako bi vršile čišćenje. U ovom periodu, našim snagama nije bilo dozvoljeno da patroliraju sektorom. Mi sumnjamo da su civili bili jednostavno ubijeni." Pukovniče, da li se sećate ovog izveštaja?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Sećam se tog izveštaja.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A pominjanje tih crnih fantomki, da li je to nešto kao ski maska kojom se pokriva lice?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Ja sam to tako shvatio.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li možete da se setite šta je vama izvešteno u vezi sa ovim pitanjem?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U vezi sa tim pitanjem ... Kada naše vojno odeljenje priprema izveštaj, oni prikupljaju informacije iz svih različitih izvora iz kojih mogu, i kao što sam rekao, oni odlaze i razgovaraju sa ljudima u različitim četama ili trupama u čitavom bataljonu. I kada sastavljaju svoj izveštaj uzimaju u obzir da neki od delova izveštaja koji su došli u bataljon sadrže informacije da su videli da neke vrste jedinica vojske sa linije fronta idu i pretražuju kuće i da su nosili crne fantomke.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Kada kažete "jedinice", da li znate kojim snagama su pripadale te jedinice?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, jedinice ili podjedinice bile su delovi različitih četa u okviru bataljona ili vodova ili osmatračnica, mislim na obaveštajno odeljenje. Kada oni obavljaju svoj posao, stalno komuniciraju sa različitim elementima unutar bataljona.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče, mislim da niste shvatili moje pitanje. Govorim o specijalnim jedinicama koje su viđene da se kreću ... izvinjavam se, povlačim tu reč ... rekli ste da su viđene jedinice koje su išle od kuće do kuće i nosile te crne fantomke. Da li ste imali informacije kojim snagama su pripadale te jedinice?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: To nije bila neka posebna jedinica. U izveštaju se kaže da su to bile specijalne snage koje su bile na liniji fronta. Dakle, to su bile specijalne jedinice koje su imale specijalne zadatke da obavljaju čišćenje po kućama nakon što je vojska prošla kroz ovo područje.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Kada kažete "jedinice", ne tražim da identifikujete o kojim jedinicama je reč. Ja samo pitam koje su to snage. Da li su to bile snage vojske ili Ministarstva unutrašnjih poslova ili neke druge jedinice?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: To je bila Hrvatska vojska.

SUDIJA ORIE: Gospodine ...

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, ako mogu da tražim objašnjenje o ovoj aktuelnoj jedinici o kojoj se govori?

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, svedok je rekao da ne može da identifikuje jedinicu. Moje pitanje je bilo o kojim snagama je reč. Da li je reč o vojsci, Ministarstvu unutrašnjih poslova ili nekim drugim snagama, jer se spominju specijalne jedinice. To je bilo moje pitanje.

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT KEHOE: Ja to shvatam, časni Sude, ali u duhu pojašnjenja, kada se kaže koja je to bila jedinica, jedinica koja deluje unutar vojne strukture je od izuzetnog značaja za odbranu mog klijenta.

SUDIJA ORIE: Da ...

ADVOKAT KEHOE: ... nasuprot ...

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da možete da tražite pojašnjenje tokom unakrsnog ispitivanja.

ADVOKAT KEHOE: U redu, gospodine.

SUDIJA ORIE: Izvolite, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče, da li želite da ponovim pitanje ili možete da odgovorite?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Možete da ponovite ako želite, i ja mogu ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: U redu.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Moj odgovor bi bio mnogo jasniji.

SUDIJA ORIE: Čuli su se prigovori. Tako da ako vam nešto padne napamet što bi moglo da se tiče nekih od stvari koje brinu gospodina Kehoea i razjasne stvari, ja vas neću sprečavati da to kažete. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče, ako bi mogli da nam kažete da li ste imali informacije o tome koje su to bile ... da li su to bile vojne snage ili snage Ministarstva unutrašnjih poslova ili neke druge snage, i da li ste imali informacije o tome kome su tačno pripadale te jedinice, to je ono što zanima gospodina Kehoea?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U redu, naravno. Kad pročitate taj 30. paragraf u tom dokumentu, ako se vratite malo unazad u tom poglavlju, taj deo je naslovljen: "Taktike posmatranih hrvatskih jedinica". Znači, govorimo ovde o jedinicama, to su bile hrvatske jedinice koje su napredovale kao deo *Operacije Oluja*. One su učestvovala na prvoj liniji fronta. Skrećem vam pažnju na tekst koji se odnosi na to: "Nakon uspeha jedinica na frontu... a to su bile hrvatske jedinice.... pratila ih je specijalna jedinica. I termin koji smo mi koristili za te specijalne jedinice 1995. godine jeste *specijalne snage* i oni su nosili crne fantomke. To su bile jedinice koje su išle iza normalnih jedinica, hoću reći, iza pešadije Hrvatske vojske, ali one su bile specijalizovane jedinice.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala, pukovniče.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se na ekranu prikaže dokument koji nosi broj 1731.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče, imamo francusku verziju na ekranu, a imamo englesku ...

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, ja sam obavešten da ćemo da radimo ovako; da će dve verzije dokumenta, koji je originalno na francuskom, biti učitani u sistem elektronske sudnice, a da će u sudnici da se koristi engleski i BHS. Time ne želimo da nipodaštavamo francuski jezik. Ali pošto su originali na francuskom, meni ne smeta da svedok pogleda i francusku verziju.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, ako svedok želi da pogleda originale, mi to imamo na papiru i možemo da damo svedoku. A zbog svih ostalih imaćemo u sudnici englesku i BHS verziju na ekranu.

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Gospodin sekretar me je obavestio i ja ću to odmah da proverim, iako bi BHS verzija trebalo da bude učitana u sistem elektronske sudnice, a zapravo nije učitana. I ako pogledamo izvorni dokument i priloge, vidim samo dva verzije – francusku i BHS.

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Pogrešio sam. Kao što sam rekao ranije, imamo francusku verziju i engleski prevod. Gospođo Mahindaratne, morali biste da se pobrinete da se BHS verzija obezbedi što je pre moguće.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Naravno, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Ukoliko to stvara neki praktični problem za timove Odbrane, mogu uvek da mi se obrate. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući. Samo da vas obavestim, gospodine predsedavajući, da je BHS verzija predložena Odbrani, ali ću svakako ...

SUDIJA ORIE: Da, to je ... to sigurno pomaže timovima Obrane, ali možda, na primer, ne pomažu BHS govornom delu javnosti.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, ako bismo mogli da saznamo kako nam je bilo predloženo, bili bismo zahvalni.

SUDIJA ORIE: Time ćemo da se pozabavimo tokom prve pauze.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: U redu, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, pozivam vas da obavestite Odbranu kako je bilo predloženo.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući, uradiću tako.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, da li vam je ovaj izveštaj podnelo osoblje kanadskog bataljona?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da, to je napravila četa *Charlie*.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: I ovo je hronološki izveštaj tokom *Operacije Oluja*. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Ko je sastavio ovaj izveštaj?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: To je sastavljeno u štabu čete *Charlie*. Kao što sam rekao ranije, to je normalni postupak tokom operacije. U svakoj organizaciji postoji dežurni personal 24 časa, sedam dana nedeljno i oni beleže sve komunikacije ili događaje koji se odvijaju u njihovim zonama odgovornosti. U ovom slučaju to je bila četa *Charlie* i oni su beležili šta su radili tokom operacije, i onda su napravili, rekao bih, rezime događaja.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li mogu da ponudim ovaj dokument u spis?

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Onda, gospodine sekretare?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P313, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P313 primljen je u spis. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući. Možemo li da pozovemo dokument koji nosi broj 2563.

(Pretrեսno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, za vreme pauze možete, takođe, da objasnite i gde se nalazi BHS verzija ovog dokumenta.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući. Objasniću.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, možete li da nam kažete šta je ovaj dokument?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. To je redosled događaja koji je sastavljen u komandnom mestu čete, a komandno mesto je na nivou bataljona gde radi moj operativni oficir.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: I da li je ovaj izveštaj predat vama?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li ste vi to prosledili vašim nadređenim komandama?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Koliko se sećam, jesam.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, molim da se ovaj dokument uvede u spis.

SUDIJA ORIE: Pošto čujem da nema prigovora, gospodine sekretare, molim broj.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P314, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P314 primljen je u spis. Molim vas, nastavite, gospođo Mahindaratne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući. Molim da se pozove dokument koji nosi broj 3247. To je serija fotografija. Izvinjavam se, to nije serija fotografija. To je izveštaj. Oprostite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, svedočili ste da ste videli telo ubijenog civila 9. avgusta. To je u vašoj izjavi. Da li je ovaj izveštaj o tom incidentu tačan?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Jedini komentar imam u vezi vremena. Tu piše 6.20 časova. I mislim da je to tačno. Ali 6.45 časova je otprilike to vreme. Možda je malo kasnije kada sam ja stigao na tu lokaciju gde se nalazio leš.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, ne u 6.00 časova, to je u 16.20 časova.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: 16.00 časova.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li ste to mislili da kažete?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: 16.20 časova je trenutak kada sam prvi put video tu osobu iz hrvatske policije, ali ovo sledeće vreme, 16.45 časova, obavešten sam da se vratim na tu lokaciju, za to vreme ne mogu da kažem koliko je tačno. To je bilo otprilike oko tog vremena, 16.45 časova, 25 minuta nakon što sam video telo. Ali ja sam mislio da je to možda bilo 35 ili 45 minuta kasnije.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Ko je sastavio ovaj izveštaj?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Odeljenje vojne policije.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Kanadskog bataljona?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala vam.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, molim vas, da li mogu da ponudim ovaj dokument u spis?

SUDIJA ORIE: Pošto nema prigovora, gospodine sekretare, molim broj.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P315, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P315 primljen je u spis. Molim vas, nastavite, gospođu Mahindaratne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se sada prikaže dokument koji nosi broj 3254. Izvinjavam se, to je isti dokument kao i prethodni. A ovo bi trebalo da bude jedan set fotografija.

sekretar: Časni Sude, ovo je dokument koji po Pravilu 65ter nosi broj 03254.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Prethodni dokument koji po Pravilu 65ter nosi broj 3247. Oprostite. Izgleda da se nešto pomešalo. U redu. Držaćemo se... molim da se onda pozove dokazni predmet Tužilaštva broj P315. Izvinjavam se, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: U ovom trenutku imamo na ekranima set fotografija.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući, ali fotografije su bile pripojene izveštaju. Tako da ću da ih pridodam uz dokazni predmet Tužilaštva broj P315, kako bi onda svedok mogao da potvrdi da su to te fotografije koje su na 2. i 3. stranici.

SUDIJA ORIE: Sekretar nešto klima glavom u drugom pravcu. Gospodine sekretare, da li možete da pomognete gospođi Mahindaratne?

sekretar: Časni Sude, mislim da su te fotografije pod drugom oznakom po Pravilu 65ter koje nam je dala tužiteljka, a to je 3254.

SUDIJA ORIE: Sada imamo na ekranima 3254.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala vam na pomoći, gospodine sekretare.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, da li su ovo fotografije leša koji ste vi videli, što se spominje u izveštaju koji smo upravo videli i uvrstili u spis?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Ko je snimio ove fotografije?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ili fotograf bataljona ili vojna policija. Ne mogu da se setim tačno. Neko od njih. Pošto imamo jednog fotografa u bataljonu a imamo i vojnu policiju koja ima fotoaparate da bi snimala dokazni materijal, ne mogu tačno da se setim ko je ovo snimio. Ali svakako neko od njih.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li vidite da se u blizini tela nalazi neka platnena torba?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Taj stariji čovek je nosio tu platnenu torbu kada sam ga video na kontrolnom punktu hrvatske policije. Pretpostavljam da su njegove lične stvari bile u toj torbi i onda ... da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim vas, da li možemo da pređemo na sledeću stranicu gde se nalazi drugi set od tri fotografije. Mislim da je to treća stranica. Hvala vam. Gospodine predsedavajući, da li mogu ove fotografije da se uvrste u spis?

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Sada ćemo da pokušamo da se stvari pojasne i samo da proverim. Dajte mi jedan trenutak, gospođo Mahindaratne. Ove fotografije koje su sada učitane u elektronsku sudnicu, predstavljaju dokument od četiri stranice. Prva stranica je izveštaj, a zatim na sledeće tri stranice imamo ukupno devet fotografija. Gospodine sekretare, da li postoji šansa da imamo sada izveštaj dva puta u spisu, ukoliko bismo uvrstili ovaj dokument u spis, pošto je jedan od tih izveštaja uveden u spis kao dokazni predmet Tužilaštva broj P315 bez fotografija, a pretpostavljam da će drugi

dokument postati dokazni predmet Tužilaštva broj P313 ... P316, što je izveštaj plus tri stranice fotografija. Gospodine sekretare, da li je situacija takva u ovom trenutku?

sekretar: Da, časni Sude. U pravu ste.

SUDIJA ORIE: Onda predlažem da se dokazni predmet Tužilaštva broj P315 zameni dokumentom koji smo sada videli na ekranu. To je izveštaj plus tri stranice sa devet fotografija. I onda, pošto nema prigovora na uvođenje fotografija, sada ćemo imati dokument koji se sastoji od jedne stranice izveštaja i tri stranice fotografija i to će biti dokazni predmet Tužilaštva P315.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Nastavite, molim vas.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da li mogu da pozovem ... Gospodine predsedavajući, ovo su dokumenti koji su ponuđeni u našem podnesku po Pravilu 92ter. Da li mogu da nastavim sa ostatkom ...

SUDIJA ORIE: Možete.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li mogu da pročitam kratak rezime našeg podneska po Pravilu 92ter?

SUDIJA ORIE: Svakako. Mogu li da pretpostavim da ste objasnili gospodinu Morneau razloge zbog kojih se čita rezime?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Jesam, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: U redu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Pukovnik Jacques Morneau je bio komandant bataljona koji se zvao Kanadski bataljon 1, stacioniran u Sektoru Jug Ujedinjenih nacija, unutar Krajine, od 3. aprila do 6. septembra 1995. godine. On je komandovao bataljonom od 800 ljudi, čiji je glavni zadatak bio da posmatra i izveštava o događajima u zoni odgovornosti Kanadskog bataljona ...

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući. Oprostite. "Pukovnik Morneau bio je svedok sistematskog pljačkanja ...

SUDIJA ORIE: Sačekajte...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: ... kuća i imanja od strane vojnika, pripadnika vojne policije i civila. Bio je svedok paljenja kuća neposredno nakon *Operacije Oluja*. Osim toga, on je video leš jednog starijeg civila, koji je prethodno bio viđen u pritvoru hrvatske civilne policije neposredno pre smrti. Pukovnik Morneau opisuje granatiranje posmatračkih položaja Kanadskog bataljona i zarobljavanje pripadnika Kanadskog bataljona koji su bili na tim posmatračkim mestima od strane Hrvatske vojske, a na osnovu izveštaja koje je dobijao od svojih podčinjenih." Hvala, gospodine predsedavajući, ovim je završeno čitanje rezimea.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau ...

SUDIJA ORIE: Samo trenutak.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, možete li sada da pogledate svoju izjavu iz 2008. godine. Mislim da je to vaša treća izjava.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Za zapisnik: to je dokazni predmet Tužilaštva broj P310.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Molim vas, pogledajte 8. paragraf. Vi tu kažete, gospodine Morneau, da je Kanadski bataljon imao 800 vojnika i da se sastojao iz pet četa. U tih pet četa koliko je bilo pešadije?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Imali smo tri pešadijske čete u bataljonu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Koliko je bilo posmatračkih mesta u svakoj četi?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Imali smo četnu *Alpha* koja je imala samo dva posmatračka položaja, jer su ta dva posmatračka položaja bila razmeštena u dubinu, u stvari, oni su štitili hrvatske enklave u području bataljona. Imali smo dva područja u bataljonu, gde su, rekao bih, bili Hrvati ... odnosno, to su bile hrvatske enklave. To su sela Bruška i Rodaljice ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, nemamo puno vremena. Možete li da nam kažete koliko je bilo četa, to će biti dovoljno. Izvinjavam se što sam vas prekinula.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Posmatračkih mesta. U redu. Četa *Alpha* dva, četa *Bravo*, oni su imali ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: To je ... to nije ...

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: To je šest i ostale čete, takođe, šest.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li je tačno da se kaže da ste imali 16 posmatračkih mesta?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Sve zajedno smo imali 16, da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala vam.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Možemo li da pozovemo dokument na ekrane, dokument koji nosi broj 5162.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, ovo je skica koju ste vi napravili, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne ja lično, ali osoblje u mom bataljonu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Vi ste napravili ovu skicu na karti Krajine juče, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsjedavajući, da li možemo ovu skicu da uvedemo u spis? Svedok je reprodukovao ovu skicu na karti Krajine, kako bi se moglo staviti u kontekst.

ADVOKAT KEHOE: Nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Gospodine sekretare?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P316, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P316 primljen je u spis.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da li možemo da pozovemo kartu ...

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, karte sa svim vrstama oznaka bolje se razumeju ako se uz njih stavi i legenda, tako da znamo o čemu se radi.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsjedavajući, ja ću brzo svedoka da provedem kroz ove oznake.

SUDIJA ORIE: Hvala vam.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim vas, da li mogu da pozovem dokument koji nosi broj ... oprostite, kartu koja nosi broj 5174. Pre toga, gospodine predsjedavajući, dozvolite mi da koristim ovu kartu, kako bismo dobili objašnjenje, jer se čini da je to mnogo jasnije.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, da li je tačno da se kaže da su oznake koje su ovde obeležene slovima SC i brojevima, u stvari, posmatračka mesta Kanadskog bataljona?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Koliko se ja sećam, to je na francuskom oznaka za kanadski sektor, SC.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A u vašem izveštaju na engleskom, iste te pozicije su označene sa CS, kanadski sektor. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da, da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: I prema sredini su tri položaja obeležena četvrtastim nalepnicama, jedna ispod druge. I jedna je povezana sa kućicom kod mesta Miranje a druga je kod Rastavića a treća je kod Kašića. Koji su to položaji?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ova tri položaja su baze. Mi smo imali tri baze. Kućica kod sela Miranje označena slovom C, to je četa *Charlie*, zatim druga je označena kod Rastavića, to je broj 2, to je Drugi bataljon. To je 22. kraljevski pešadijski puk. I južno od Kašića je bila četa *Bravo*.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A brojevi označavaju oznake posmatračkih mesta?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Za CS, da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: U redu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se pozove karta koja nosi broj 5174.

SUDIJA ORIE: Mogu li ja da postavim još jedno pitanje? Vidimo južno od Kašića tri zastavice. Gornja je za ...

SVEDOK MORNEAU: Gornja je oznaka za pešadijsku četvu.

SUDIJA ORIE: Druga je?

SVEDOK MORNEAU: Druga je za vod, istureni tenkovski vod.

SUDIJA ORIE: A treća?

SVEDOK MORNEAU: Inženjerijska jedinica.

SUDIJA ORIE: U redu. A kada je reč o Rastaviću, gornja zastavica je ista a u sredini je drugačija?

SVEDOK MORNEAU: Da. To je administrativna četa.

SUDIJA ORIE: U redu. A ...

SVEDOK MORNEAU: A ispod toga je FR, pešadijska četa.

SUDIJA ORIE: Da. Kod Miranja je, kao što ste već rekli, četa *Charlie* ...

SVEDOK MORNEAU: Pešadijska četa.

SUDIJA ORIE: U redu.

SVEDOK MORNEAU: A treća je izviđački vod.

SUDIJA ORIE: U redu. Izviđački vod. Molim vas, nastavite, gospođu Mahindaratne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se pozove karta koja nosi broj 5174. Gospodine predsedavajući, to je velika karta i dok se ona učitava postaviću nekoliko pitanja.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, prema vašem iskazu, 6. avgusta, kada ste vi stigli, osam vaših posmatračkih položaja je bilo zauzeto. Hrvatska vojska je zauzela osam posmatračkih položaja. Nakon 6. avgusta šta se dogodilo sa onih preostalih osam posmatračkih položaja? Da li im je dozvoljeno da deluju?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U stvari, oni su ostali na tim svojim položajima kao delu posmatračkog položaja ali im je nametnuto ograničenje kretanja od strane hrvatskih snaga. Tako da nismo mogli zvanično da se krećemo u tom području. Malo smo se kretali oko kontrolnih punktova Hrvatske vojske nekim malim stazama kako bismo izbegli njihove punktove i kako bismo obezbedili popunjavanje zaliha kontrolnih punktova ... ne kontrolnih punktova, nego posmatračkih položaja ili da odemo do četa, do lokacija na kojima su se nalazile čete.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Sada imamo kartu pred sobom, ali s obzirom da su mesta suviše mala, gospodine predsedavajući, da bi ušlo u zapisnik ja ću da pročitam ove oznake.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da počnemo od položaja na severu, severnog kruga, to je Obrovac, krug na najvišoj severnoj tački, severno prema severoistoku, to je Obrovac, a zatim u smeru kazaljki na satu to je tačka označena sa SC 64, pukovniče Morneau, to je na vašem ekranu, mislim na kartu ako imate kopiju, dakle to je SC 64, to je Bruška, a tačka SC 65 je mesto Rodaljice. To je mesto R-o-d-a-l-j-i-c-e. Krug koji je pored toga je Benkovac. Ispod toga je SC-50 i to je Pristeg, P-r-i-s-t-e-g. Odatle prema zapadu od tog položaja kod oznake CC-07, to je četa *Charlie*, to je u mestu Miranje, M-i-r-a-n-j-e. Zapadno od toga na položaju sa oznakom SC-45 je Petrim. Jugozapadno od tog položaja, je krug, to je Biograd. Severozapadno od tog položaja u tački SC-44 je Kakma. Severno od tog položaja je štab bataljona u Rastoviću. Dalje, prema severozapadu od SC .. izvinjavam se ... na SC 53 je Zemunik. Severoistočno odatleu tački SC-40 je Kašić, K-a-š-i-ć. I krug od te tačke napred upravo iznad, u tački SC 38 je Novigrad. Dakle, pukovniče Morneau, to su oznake koje ste uneli juče, što je reprodukcija one skice koji ste upravo objasnili?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li može ova skica da se uvrsti u spis?

SUDIJA ORIE: Da. Da li bismo mogli da znamo zašto su neke oznake plave a neke crvene boje?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Izvinjavam se, gospodine predsedavajući. Sasvim sam zaboravila.

SUDIJA ORIE: U redu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, kada ste juče uneli ove oznake, imali ste vrlo konkretne informacije o konkretnim koordinatama u vezi sa određenim oznakama. I te oznake su obeležene crvenom bojom. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A one u vezi s kojim niste imali tačne informacije o koordinatama, već ste približno obeležili, to ste učinili plavom bojom. Da li je i to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

SUDIJA ORIE: Hvala na objašnjenju. Da li ima prigovora? Nema prigovora. Gospodine sekretare, karta koju je svedok juče obeležio ...

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P317, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P317 primljen je u spis. Možete da nastavite, gospođo Mahindaratne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li mogu da pozovem dokument koji nosi broj 3990.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dok čekamo da se dokument pojavi ... izvinjavam se, mislim da je pogrešan broj. Mislim da dokument koji se pojavljuje nije 3990.

sekretar: Časni Sude, dokument na ekranu sa spiska po Pravilu 65ter nosi broj 03990 i to je dokument koji u originalu na engleskom jeziku ima 36 stranica.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: To je dokument koji ima naslov "Izveštaj Kanadskog bataljona UNPF..." Mislim da imamo ... mi to imamo ovde ... mislim da imamo ... samo trenutak, molim vas.

(Tužilaštvo se savetuje)

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ako mogu da pomognem gospodinu sekretaru, imamo ERN oznaku. Gospodine sekretare, to je dokument koji nosi ERN oznaku R104-1855. Sada imamo taj dokument.

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare, molim vas, recite za zapisnik ono što ste mi upravo rekli ... dokument koji vidimo na ekranu, šta je to tačno?

sekretar: Časni Sude, tužiteljka je tražila dokument koji po Pravilu 65ter nosi broj 3990, što je dokument koji je prvobitno pozvan na ekran, ali ERN broj koji je navela tužiteljka je R104-1855, a u sistemu elektronske sudnice priložen je kao prevod za dokument sa spiska po Pravilu 65ter broj 3990. Međutim, oba dokumenta su originali na engleskom.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, ovo vam daje još jednu zagonetku koju morate da rešite tokom pauze. Da li sada na ekranu imamo dokument?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući. Da, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Molim vas da sredite stvari kako bismo ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hoću, gospodine predsedavajući. Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: ... konfuziju sveli na minimum. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dakle, pukovniče Morneau, vi ste svedočili i navedeno je u vašoj prvoj izjavi da je Kanadski bataljon izveštavao ili sastavljao izveštaje o kršenjima ljudskih prava u koje su uključivali i pljačke i paljevine koje je zabeležio vaš bataljon u avgustu 1995. godine. To je tačno, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li je ovo dokument na koji ste mislili?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li mogu da ponudim ovaj dokument na usvajanje u spis? Ali pre nego što to uradimo, gospodine predsedavajući, ovaj dokument sadrži nekoliko aneksa koji sadrže osetljive informacije o žrtvama, tako da bi možda bilo dobro da ga uvrstimo pod pečatom.

SUDIJA ORIE: Ima li prigovora?

ADVOKAT KEHOE: Nema.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, kažete da dokument ima nekoliko dodataka. Ja vidim da je ovo dokument od pet stranica. Ne vidim u ovom trenutku dodatke ovog dokumenta, osim ako ne mislite na informacije koje smo našli na stranicama koje slede ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ne, gospodine predsedavajući, u stvari, mislim da je tačno ... mislim da je učitano u elektronsku sudnicu samo pet prvih stranica, ali ovo je vrlo veliki dokument sa nekoliko dodataka.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, dobro je da znamo da vaša verzija ovog dokumenta sadrži puno informacija, ali to nije deo onoga što, naravno, Pretresno veće sada uvodi u spis. Vidim da se na drugoj stranici ovog dokumenta navode konkretni slučajevi kršenja ljudskih prava, na trećoj stranici se počinje s opštim kršenjima i onda pljačkom i paljevinom privatne imovine, a zatim tu je još nekoliko drugih kategorija; na četvrtoj stranici nalazimo novo zaglavlje pre 17. paragrafa, maltretiranje vojnika Ujedinjenih nacija, a na poslednjoj stranici imamo samo paragraf 18. Ako ste tražili zaštitu ovog dokumenta na bazi onoga što smo pronašli u dodacima koji nisu priloženi ovom dokumentu, onda imamo prilično isprazan zahtev, zar ne? To ne znači ... ali nisam brzim pregledom dokumenta primetio nikakve informacije o žrtvama. Možete li možda nakon pauze da obavestite Pretresno veće u vezi ovih pet stranica dokumenata koji se sada uvode u spis, da li je potrebna zaštita pod pečatom ili nije potrebna?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ne, gospodine predsedavajući. Za ovih pet stranica nije potrebno. Bila sam ... imala sam nameru da ponudim na usvajanje čitav dokument, tako da dokument bude kompletiran. Međutim, informacije koje želim da predočim Pretresnom veću nalaze se u glavnom dokumentu.

SUDIJA ORIE: U glavnom dokumentu?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Ali ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Tako da u ovoj fazi nije potrebno da se to uvodi pod pečatom.

SUDIJA ORIE: U redu. Pošto nema prigovora, gospodine sekretare, molim vas broj za ovaj dokument?

(Pretresno veće i Sekretarijat se savetuju)

sekretar: Časni Sude, ovih pet stranica koje je pomenula gospođa tužiteljka koje nose ERN oznaku R104-1855 postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P318.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, vidim da mi vreme ističe.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Samo trenutak. Da, oznaka ERN koju je upravo spomenuo gospodin sekretar je prva ERN oznaka tih ... od ovih pet stranica ovog dokumenta i primljen je u spis kao dokazni predmet Tužilaštva broj P318. Gospođu Mahindaratne, naravno, ovde je predstavljen kao dokument koji je priložen jednom drugom dokumentu, navodno kao njegov prevod, ali to ne može biti istina, jer su oba ta dokumenta na engleskom jeziku. Prema tome, još uvek je potreban prevod na BHS ovog dokumenta.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući. Tokom pauze ja ću da proverim šta se dogodilo.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospodine Kehoe?

ADVOKAT KEHOE: Izvinjavam se, časni Sude. Da li je sada karta postala dokazni predmet Tužilaštva broj P317, gospodine Monkhouse?

SUDIJA ORIE: Ja mislim da je to ovaj izveštaj od pet stranica.

ADVOKAT KEHOE: Mislim da je gospodin Monkhouse rekao da je izveštaj dokazni predmet Tužilaštva broj P318.

SUDIJA ORIE: P318? Onda sam ja pogrešio.

ADVOKAT KEHOE: Ja ...

SUDIJA ORIE: Vidim na 31. stranici, u 6. redu da je dokument od pet stranica dokazni predmet Tužilaštva broj P318 i da je to dokument koji upravo gledamo. Ali mislim da sam uvrstio u spis ... gledam 31. stranicu, u 11. redu, da je taj dokument od pet stranica uvršten kao dokazni predmet Tužilaštva broj P318. Prema tome, barem ono što vidim na svom ekranu, čini se da nema nikakve nedoslednosti.

ADVOKAT KEHOE: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući. Gospodine predsedavajući, vidim da mi ističe vreme, ali imam još nekoliko tema da pokrijem sa ovim svedokom i želela bih da mi Pretresno veće odobri bar još 10 minuta, ako je to moguće?

SUDIJA ORIE: Mislim, u stvari, da ste ranije najavili da vam je potrebno sat i po ali da ćete završiti najverovatnije i za kraće vreme. S obzirom na ono što je rekla Odbrana u vezi njihove procene, trebalo bi da imamo dovoljno vremena. Neće vam predstavljati problem ako gospođa Mahindaratne nastavi još narednih petnaest minuta?

ADVOKAT KEHOE: Ne, to će biti u redu, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući. I zahvaljujem se na dodatnom vremenu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, kada su sa vama vođeni razgovori 2006. godine, vi ste predali kancelariji Tužilaštva video kasetu koja sadrži snimke razmeštaja Kanadskog bataljona, kao i neke scene razaranja nakon *Operacije Oluja*, je li to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li je te scene snimio neko od vaših podređenih?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li je to rađeno prema vašim instrukcijama?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Tokom celog našeg razmeštaja tamo imali smo i jednog oficira za odnose sa javnošću u našem bataljonu i ja sam mu dao zadatak da prikuplja video materijale o aktivnostima bataljona tokom celog boravka bataljona u toj zoni. I na kraju smo nameravali da to sve sastavimo na jednoj video traci i da nam to bude uspomena, i napravio sam kopije te video trake za svakog našeg vojnika, tako da je svaki vojnik našeg bataljona dobio kopiju te video kasete.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Šta ste vi tražili od svog osoblja da snima, koje područje kada je reč razaranja? Da li je to vaše područje odgovornosti ili Sektor Jug? Možete li biti određeniji?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mislim, uglavnom ona područja koja je pokrivao Kanadski bataljon 1, ali je možda bio napravljen i neki snimak između našeg bataljona i Knina, što je tada bilo izvan naše zone odgovornosti, nego je bliže gradu Kninu. Recimo, stadion je bio u zoni odgovornosti Kanadskog bataljona 1, i možda su neki snimci napravljeni, kao što sam rekao, na putevima prema Kninu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, htela bih da sada vidimo jedan deo ove trake, samo 50 sekundi, a traje četiri minuta i 22 sekunde, i zamoliću da se ceo snimak uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, da li ima nekog teksta?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Nema, gospodine predsedavajući. Samo tri reči na početku koje su vrlo jasne, ali nema teksta.

SUDIJA ORIE: Hvala. Onda ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Za zapisnik: to je snimak sa spiska po Pravilu 65ter i nosi broj 3756.

SUDIJA ORIE: Da li ima prigovora?

ADVOKAT KEHOE: Znam da ćemo sada da vidimo samo 50 sekundi, ali hteo bih za vreme pauze da pogledam i ostatak onoga što neće biti prikazano u sudnici a biće uvedeno u spis. I samo zadržavam pravo na prigovor u ovom trenutku.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospođo Mahindaratne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući.

(video snimak)

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Možemo ovde da stanemo.

(kraj video snimka)

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, da li prepoznajete ovaj video snimak koji je napravio vaš oficir iz Kanadskog bataljona?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li možete da kažete uopšteno, ne morate da budete konkretni ako se ne sećate, koje je ovo područje?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne mogu da se setim tačno gde je to bilo u okviru našeg područja, ali to je sigurno u Sektoru Jug, a najverovatnije u zoni mog bataljona.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala vam.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li možemo ovo da uvedemo u spis?

SUDIJA ORIE: Tek treba da čujemo šta o tome misli Odbrana, tako da ćemo sada da to obeležimo za identifikaciju.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P319, obeležen za identifikaciju.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, možemo li da pogledamo vašu izjavu, vašu prvu izjavu ... izvinjavam se, treću izjavu iz 2008. godine, šesti paragraf. U šestom paragrafu vi govorite o vašoj komunikaciji sa hrvatskim oficirrom za vezu u vezi sa oslobađanjem vaših ljudi koji su se nalazili na osmatračnicama i u vezi drugih stvari. Na koga ste mislili kada ste rekli "hrvatski oficir za vezu"? Ne tražim da kažete ime. Da li govorite o oficiru za vezu Hrvatske vojske ili oficiru za vezu hrvatske Vlade? Možete li da budete malo određeniji?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: To je bio CALO [Croatian Army Liaison Officer] u Zadru. A CALO znači oficir za vezu Hrvatske vojske.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: U redu. Hvala vam. A sada vas upućujem na vašu prvu izjavu iz 1996. godine. Neki paragrafi nisu ni obeleženi brojevima. Ako pogledate 3. stranicu, gledajući od vrha stranice to je 6. paragraf. Vi tu govorite da je sloboda kretanja Kanadskog bataljona bila uskraćena od strane Hrvata. Na koji način vam je bila ograničena sloboda kretanja? Kako je to učinjeno? Možete li ukratko da nam odgovorite?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mislim, tokom i nakon *Operacije Oluja* Hrvatska vojska ... a onda nakon toga i hrvatska vojna policija, i onda na kraju hrvatska civilna policija, uspostavili su barikade širom celog područja. Mislim, oni su ... za ulazak u zonu ... ono što smo mi nazivali Krajina, u zoni razdvajanja između hrvatskih oružanih snaga i srpskih oružanih snaga, bili su punktovi za ulazak na područja odgovornosti plus dodatni kontrolni punktovi u celom području za kontrolu bilo kakvog kretanja. Dakle, ako bismo pokušali sami da se krećemo, zaustavljeni smo na tim kontrolnim punktovima i odbijali su nam pravo na prolaz vozilima.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dakle, kada kažete "nakon *Operacije Oluja*", kada ste vi videli te kontrolne punktove? Da li ste ih videli odmah nakon operacije? Možete li da budete malo konkretniji?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mislim, oni su uspostavljeni odmah nakon prvog talasa frontalnih snaga. Čim su frontalne trupe prošle kroz neko područje, odmah bi bio uspostavljen kontrolni punkt. U početku bi bio uspostavljen od strane hrvatske vojske, pa zatim vojne policije, a onda su konačno zamenjeni hrvatskom civilnom policijom.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dakle ...

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, mogu li da zamolim za jedno pojašnjenje u vezi ovog zarez? Gospodine Morneau, molim vas pogledajte ekran. Pred vama se nalazi tekst. Tu vidimo zarez posle reči "hrvatska vojska". Kažete: "Hrvatska vojska, (*zarez*) vojna policija, (*zarez*) a onda ih je zamenila hrvatska civilna policija." To može da se shvati i na drugi način kada ne bi bilo tih zarez. Tada bi to zvučalo "Vojna policija Hrvatske vojske koju je kasnije zamenila civilna policija". Da li govorite o tri faze: prva faza, Hrvatska vojska; druga faza hrvatska vojna policija i na kraju treća faza, hrvatska

civilna policija? Ili govorite o dve faze: prva faza vojna policija Hrvatske vojske koju je onda zamenila hrvatska civilna policija?

SVEDOK MORNEAU: Na početku, u periodu ofanzive sama Hrvatska vojska je bila zauzeta borbama. Hoću da kažem, posle toga je vojna policija uspostavljala kontrolne punktove.

SUDIJA ORIE: Da. Dakle, svi kontrolni punktovi koje je uspostavila vojska su pripadali vojnoj policiji?

SVEDOK MORNEAU: Ne, rekao bih ne. To se možda dogodilo u nekim okolnostima da je negde vojna policija sama uspostavila kontrolne punktove, ali rekao bih da je to uobičajeni proces. Mislim da su ... trupe su se borile a vojna policija je uspostavljala kontrolne punktova, ali možda se događalo u nekim područjima da su hrvatski vojnici koji nisu bili u vojnoj policiji uspostavljali te punktove.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na objašnjenju. Gospođo Mahindaratne, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, možete li da pogledate 4. stranicu iste izjave iz 1996. godine. Na vrhu stranice u drugom paragrafu kažete: "Na početku sam video Hrvate u vojnim uniformama, a zatim i civile kako pljačkaju kuće. Ponekad bih viđao kako ljudi izlaze iz kuća sa opljačkanim stvarima. Kada bih prošao pored tih istih kuća na putu natrag, video bih kako te kuće gore." Dakle, moje pitanje za vas je sledeće: u vezi sa tim incidentima, i shvatam da ne mogu da govorim o svim prilikama, ali onim prilikama kada ste prolazili pored kuća gde ste videli kako ljudi izlaze sa opljačkanom robom, i onda kada ste na povratku videli te iste kuće kako gore, ko su bili ti ljudi koje ste videli da izlaze iz kuća sa opljačkanom robom? Govorim o onim kućama koje su bile u plamenu kasnije. Da li su bili vojnici ili civili ili i jedni i drugi?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U početku su bili vojnici, a onda su kasnije bili izmešani - i vojnici i civili. A kako je vreme prolazilo, bilo je sve više i više civila.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Tokom prve nedelje nakon operacije, ko je imao kontrolu nad vašom zonom odgovornosti?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Hrvatska vojska.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Ako samo mogu malo da vas vratim unazad, pukovniče Morneau, a to je nekoliko mojih poslednji pitanja. Pogledajte 2. stranicu, i 4. paragraf gledano od vrha. Izvinjavam se, mislim da sam dobila pogrešnu stranicu. Mislim da je 4. stranica, a 2. paragraf. Taj isti paragraf smo imali ranije. Vi tu kažete: "Moje mišljenje o onome što se dešavalo tokom avgusta meseca 1995. godine je da su više hrvatske vlasti zatvarale oči na činjenicu da se dešavalo sistematsko pljačkanje i paljenje kuća u čitavom mom području odgovornosti." Dakle, moje pitanje za vas,

pukovniče je sledeće: šta smatrate pod sistematskim pljačkanjem i uništavanjem? Možete li malo da to pojasnite?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Rekao bih da ste u normalnim situacijama mogli ponekad da imate u gradu pljačkanje kada se stvari otmu kontroli. Ali u ovom slučaju to nisu bili jedan ili dva incidenta. To je bilo iz dana u dan, tri do četiri nedelje, i to je bio vrlo sračunato, u smislu da se vršila selekcija kuća. Mislim, neke kuće nisu dirane a neke kuće su bile spaljene. Znači, postojao je neki obrazac, neka šema, da se ide u određene kuće, da se opljačkaju, a zatim da se te kuće spale. I na početku, kao što sam rekao, radilo se samo o vojnicima, ali ubrzo su se uključili civili koji su zajedno sa vojnicima ... ne znam, valjda ... verovatno su živeli ranije u tom području, tako da su tačno znali kome je pripadala kuća i koji su ljudi nekada živeli u tim kućama. Tako da je to bio jedan proces koji je trajao, i reći ću, da se ... jer su čak neke kuće koje smo videli gorele po dva ili tri puta. Mislim, to su bile prilično čvrste kuće, izgrađene od betonskih blokova, i to nije kao u Severnoj Americi, gde kada se spali kuća, ona izgori do temelja. Ali bilo je i nekih mesta gde je bilo iznenađujuće da se vidi da se ista kuća pali iznova i iznova. Tako da kada kažem "sistematski", mislim na to ponavljanje. To nije bio neki incident. To je bio konstantan proces koji se odvijao tri ili četiri nedelje.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala vama na odgovoru. I da vas na kraju uputim na vašu poslednju izjavu, pukovniče Morneau, iz 2008. godine, 9. paragraf. I 9. paragraf se nastavlja na 3. stranici, gledam vrh paragrafa. Odnosi se na slobodu kretanja ... na ograničenje slobode kretanja, i vi kažete: "Hrvati su nas obavestili da će to ograničenje trajati dok čiste područje od preostalih džepova srpskog otpora, ali mi smo, takođe, primetili da nam ograničavaju kretanje i zato da bi oni to iskoristili za pljačkanje i razaranje." Možete li da kažete Pretresnom veću koje su vas opservacije dovele do tog zaključka?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mislim, kada su oni blokirali kontrolnim punktovima neka specifična područja, mi nismo mogli da uđemo i da posmatramo šta se događalo na tom području. Uzeću primer grada Benkovca gdje je bilo kontrolnih punktova svuda, na svim prilaznim putevima oko grada. Tako da nismo mogli da vidimo šta se događa unutra, ali ono što smo mogli da vidimo bilo je da puno vozila dolaze iz tog područja sa opljačkanim nameštajem ili poljoprivrednom opremom ili stokom, šta god da su opljačkali. Dolazile su iz istog područja u koji mi nismo mogli da uđemo. Pa, ne znam tačan razlog, da li je to bilo možda samo kako bi bili sigurni da ne budemo svedoci onoga što se događa i šta su radili, a pljačkali su i, rekao bih, da su hteli da to bude malo anonimnije. To je naša pretpostavka, jer smo bili sprečeni da odemo tamo, a istovremeno smo videli da se ta sva oprema iznosi odatle.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Moje poslednje pitanje za vas, pukovniče Morneau, odnosi se na vašu prvu izjavu iz 1996. godine. Izvinjavam se što vas tako šetam između izjava. To je 4. stranica, 4. paragraf od vrha stranice. Govoreći o kriminalnim radnjama, kažete: "U nekoliko prilika poslao sam svoje podređene da se raspitaju kod oficira za vezu Hrvatske vojske u Zadru koji su razlozi za paljevine i pljačku i zbog čega oni to dozvoljavaju. Sećam se da su nam Hrvati odgovorili da oni ne

moгу to da iskontrolišu." Da li ste vi poverovali toj izjavi? Da li je ona bila u skladu sa onim što ste vi sami mogli da primetite?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Uopšte ne. Mi smo dan za danom izveštavali oficira za vezu Hrvatske vojske u Zadru šta se dešava u našem području odgovornosti, i mi smo im rekli: čekajte, trebali ste staviti pod kontrolu ili ščepati svoje vojnike i vojnu policiju i civilnu policiju da radi svoj posao. Ali, akcija kao što je ova koja se odvijala više od tri ili četiri nedelje, mislim sa svim lancem komandovanja koji se nalazio u mestu, sa svim kontrolnim punktovima koji su se tu nalazili, takva bi akcija bila prilično nejasna da nije bilo naređenja koja su dolazila odozgo, i koja su zahtevala da ne sme da bude pljačke, jer toliko je bilo ljudi posvuda, da bi to bilo nemoguće izvesti bez jasnih naređenja.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Rekla sam da je to bilo moje poslednje pitanje, ali još jedno dodatno pitanje, pukovniče Morneau. Da li su to bile organizovane jedinice koje ste videli na terenu ili su to bili samo pojedinci, vojnici koji su nasumično dolazili u područje?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mislim da je bilo i jedno i drugo. Neki su bili organizovane jedinice. Rekao bih da je prvi talas Hrvatske vojske bio više redovna vojska, bolje obučena, bolje opremljena, a onda je bilo nekih regrutovanih snaga koje su, da kažem, držale teren. Oni su bili ostavljeni u zoni odgovornosti da čuvaju područje zajedno sa vojnom policijom i onda je kasnije bilo sve više i više civilne policije. Znači, to su bile te konkretne jedinice i jedinice Hrvatske vojske.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala vam na odgovorima.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, ovim je završeno glavno ispitivanje.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodo Mahindaratne. Želeo bih da zamolim jedno dodatno objašnjenje vašeg poslednjeg odgovora. Da li sam dobro razumeo da postojao prvi talas borbenih jedinica. Da li su one učestvovalе u tom pljačkanju?

SVEDOK MORNEAU: Ne mogu da kažem da li su svi bili uključeni. Ali sigurno prvi talas koji je prolazio, da su to bile jedinice koje su vodile borbe, znači, one nisu imale vremena i da pljačkaju, ali oni koji su boravili u mestu ... mislim, po mom shvatanju najbolje snage su nastavile da su kreću prema Kninu i tom prostoru prema glavnom gradu. A onda nakon toga, neke su pregrupisane, a neki su se ... takođe su neke jedinice ... ono što ja nazivam regrutovanim jedinicama koje su bile slabije opremljene, bile na tom području, ali oni su i dalje pripadali Hrvatskoj vojsci.

SUDIJA ORIE: Znači, jedinice koje su ostajale posle ovog prvog talasa su još uvek funkcionisale kao jedinice, a ne kao pojedinci, nego kao ..

SVEDOK MORNEAU: Tačno.

SUDIJA ORIE: ... kao jedinice.

SVEDOK MORNEAU: U ...

SUDIJA ORIE: ... možete li mi reći da kada se govori o jedinicama, to je oko ... pretpostavljam, pre svega, da govorite o mnogo pojedinaca, o više osoba, ne samo jednoj? Koliko ...

SVEDOK MORNEAU: Da, o vojnim jedinicama.

SUDIJA ORIE: Da, o vojnim jedinicama.

SVEDOK MORNEAU: Na primer, oni uspostave štab u Benkovcu, i to niste ni znali, to je prosto jedna jedinica, i oni su imali jedinicu u Benkovcu. Tako su okupirali teritoriju.

SUDIJA ORIE: Da, drugi bi to nazvali oslobodilačkim snagama, ali ja ću biti...

SVEDOK MORNEAU: ... hteo sam da kažem da zauzimaju teren.

SUDIJA ORIE: ... neutralan. Da, zauzimaju teren. Da.

SVEDOK MORNEAU: Ali, takođe tokom vremena, nakon X broja dana, posle nedelju dana, videli smo neke vojnike sa prve linije fronta, koji su se vratili u pozadinu. Dakle, kada je prošao taj prvi talas, neki od njih su se vratili u to područje. Neću reći da su se svi vratili. Neki su bili preraspoređeni u Split i na drugim mestima. Ali, videli smo neke od jedinica koje su prvobitno prošle kroz to područje da su se neki od pojedinaca vratili. U stvari, sećam se da sam razgovarao sa jednim oficirom za koga verujem da se nakon nedelju dana vratio, i bio je i sam iznenađen koliko je bilo razaranja u tom području.

SUDIJA ORIE: Da. Znači, kako se dešavalo to pljačkanje? Da li su to bili pojedinci ili male grupe, ili su išli u jedinicama? Kakav je bio sistem? Na primer, da li bi jedna grupa išla od kuće do kuće ... pokušavam da shvatim tačno u kojoj meri je to bilo samo nedolično ponašanje pojedinaca ili da li je ovo nedolično ponašanje bilo kolektivno na nivou jedinice?

SVEDOK MORNEAU: Ne bih mogao reći da je bilo organizovano ili da li je data direktiva, ali mogao bih reći da se to lako moglo sprečiti zbog toga što su sve te jedinice bile raspoređene na terenu. A da je postojalo naređenje u kom bi se reklo da nema pljačke na tom području, onda i ne bi bilo pljačke. Međutim, kao što sam rekao ranije, ako imate zapečaćen prostor kao što smo imali, na primer, u Benkovcu, i ako tamo postoje punktovi na kojima su nas sprečavali da uđemo, na taj način su nas sprečavali da ne bismo bili očevici onoga što se događalo. Dakle, da li je to bilo organizovano lancem komandovanja ili je to bila činjenica da nisu hteli da mi gledamo šta se događa, ali mene je to navelo da verujem da je tu postojao neki nivo organizacije, jer nisu želeli da mi budemo svedoci onoga šta se događalo u tim područjima.

SUDIJA ORIE: Da. Da li ste vi utvrdili da je ovaj nivo organizacije preduzet kao mera kojom su vas držali izvan tog područja kako ne biste mogli direktno da vidite ono što se događa, da li je bilo nekih instrukcija i kako su tačno delovali, odnosno u kakvim grupama i da li je bilo naređenja...

SVEDOK MORNEAU: Ovo drugo.

SUDIJA ORIE: Da, da, vi niste mogli da promatrate ... međutim, imam neke poteškoće ... rekao sam da je nivo organizacije koji ste vi zaključili da postoji na osnovu ovih mera koje su preduzete - da vas drže izvan tog područja, nego na osnovu direktnog naređenja. I vi ste rekli ovo drugo.

SVEDOK MORNEAU: Da, ovo pre toga.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK MORNEAU: Mislim, nisam video oficira kako govori ljudima – idite i ispraznite kuće. Nisam video takve slučajeve. Međutim, mi smo videli ljude kako izlaze iz tih mesta.

SUDIJA ORIE: Da li su to bili pojedinci? Da li je samo jedna osoba ulazila i izlazila ...

SVEDOK MORNEAU: Male grupe ljudi.

SUDIJA ORIE: Znači, male grupe. Šta je za vas mala grupa? Troje, četvoro ljudi, osam devet?

SVEDOK MORNEAU: Dvojica, trojica do šest, sedam, osam ljudi.

SUDIJA ORIE: Hvala na tim razjašnjenjima.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući?

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da li mogu da postavim još samo jedno pitanje?

SUDIJA ORIE: Samo jedno, gospođo Mahindaratne, ali sada već gledam koliko je sati, jer ste imali poslednje pitanje, pa još jedno pitanje, i sad ponovo još jedno poslednje pitanje. Izvolite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, tokom prve nedelje operacije, vi ste se pozvali na svoje izjave gde ste pominjali sistematsku pljačku i razaranje. Da li ste to videli nakon prve nedelje posle operacije?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da ...

ADVOKAT KEHOE: Ovo je pitanje već bilo postavljeno i odgovor je dat.

SUDIJA ORIE: Da. Sada ćemo imati pauzu. Na pitanje je odgovoreno sa da, gospođu Mahindaratne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Sada ćemo imati pauzu i nastavićemo u 11.00 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, da li ćete vi prvi da unakrsno ispitujete svedoka?

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Morneau, sada će vas unakrsno ispitivati gospodin Kehoe. On je zastupnik gospodina Gotovine.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, za zapisnik, napravio sam potencijalnu korekciju i dao gospodinu Monkhou su za vreme pauze. To je na 43. stranici, u 16. redu gde stoji "konstrukcija" a mislim da je svedok rekao "razaranje. Mislim da je to već ispravljeno.

SUDIJA ORIE: Da. Uobičajeno je da se komentari na transkript daju jedinici za transkribovanje, zato što oni o tome vode računa i oni će potvrditi da li je vaša verzija bolja od njihove.

ADVOKAT KEHOE: Samo sam želeo da pomognem.

SUDIJA ORIE: Ne, ne, naravno, cenimo to, gospodine Kehoe. Molim vas, da nastavite.

ADVOKAT KEHOE: U redu.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KEHOE

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dobro jutro, pukovniče.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Dobro jutro.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Govorićemo o nekoliko tema o kojima se govorilo u glavnom ispitivanju, kao i o nekim drugim temama o kojima ste govorili u vašim izjavama. Prvo bih želeo da govorimo o ubistvima o kojima ste govorili. Videli smo niz fotografija koje su uvrštene u spis, jednog starijeg čoveka, mrtvog čoveka koga ste videli u polju. I mislim da ste rekli da je on prethodno bio u pritvoru hrvatske civilne policije. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, drugi incident na koji nam je skrenuta pažnja, bilo je ono što se pojavilo u dokaznom predmetu Tužilaštvo broj P318.

ADVOKAT KEHOE: Ako bismo mogli ovaj dokazni predmet Tužilaštva broj P318 da prikazemo na ekranu.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, to je takođe pitanje koje verujem da ste nam objasnili u svom iskazu u više navrata, ali mislim da je verovatno bolje da idemo na ovaj dokazni predmet.

ADVOKAT KEHOE: Molim vas, da pređemo na sledeću stranicu, na drugu stranicu ovog dokumenta.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: I ako možete da pogledate 7. paragraf koji se odnosi na gospodina Stegnjaića koji je prvi put došao u bazu 17. avgusta a onda kasnije 21. avgusta. To je navedeno pod konkretnim slučajevima kršenja ljudskih prava i navodi se da "je njeno telo bilo ispitano i da nisu nađeni nikakvi spoljni znakovi upotrebe sile." Želeo bih da vam skrenem pažnju na dokazni predmet Tužilaštvo broj P233. Pukovniče, to je izveštaj o incidentima UN CIVPOL-a. Ako pogledate, ovde stoji da je to CIVPOL i to je isti gospodin Stegnjaić i tu se kaže da nakon što je došao na kapiju Kanadskog bataljona 1, on je rekao, četiri reda niže, da su 21. avgusta dvojica ljudi u civilnoj odeći, sa dugom kosom i sa kalašnjikovima AK-47, došli njegovoj kući. Da li ste vi o tome bili obavešteni, pukovniče?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ja sam bio obavešten, koliko se sećam, da je došao 21. avgusta i tražio je pomoć. Pa sam ja poslao pomoć vojne policije da vide šta se dogodilo sa njegovom ženom. Koliko se sećam, mislim da je on to spomenuo mom osoblju, i onda sam odlučio da tamo pošaljem vojnu policiju.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Znači, on je spomenuo da su dva dugokosa čoveka u civilnim odelima došla kod njega. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pokušavam sada da se setim. Jer ja nisam sa njim lično razgovarao o tome šta je bilo. Razgovaralo je moje osoblje. On je došao na kapiju i razgovarao sa ljudima na kapiji, i koliko se sećam, rekao je da su neki ljudi došli u njegovu kuću i pretili su njegovoj supruzi i njemu da ukoliko ne odu da će biti posledica po njega i njegovu suprugu. Ali ne mogu da se setim ko je to konkretno bio.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: U redu. Čekam da se završi prevod, pukovniče. Da pogledamo negde na polovini stranice. Kada su ga vaši pripadnici vojne policije odveli nazad na to mesto, kako se navodi u izveštaju, žena je bila mrtva u vodi, privezana za zid bunara. Tu je bio njen štap, a odmah pored bunara bila je njena kecelja koja je bila uredno složena i cipele na vrhu. Da li su vam to rekli, gospodine?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Video sam to kao deo izveštaja. Ali nisam znao sve detalje. Oni su mi rekli da su našli tu ženu u bunaru. Ali mi nisu preneli detalje od reči do reči, tako da je to bilo ...

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Znači, vi ste taj izveštaj dobili od pripadnika vojne policije. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li su vam rekli ili dali komentar da se radilo o samoubistvu te žene?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne, nisu mi pomenuli da je to bilo samoubistvo. Ali ja lično sam neke stvari povezao zato što to nije bio prvi dan. To je počelo 17. avgusta, a kada se taj čovek ponovo vratio, bio je 21. avgust. U početku im se pretilo, onda je on morao da pobjegne i da zatraži pomoć, i mi smo se vratili sa njim. Mislim, ako ste ugroženi ... ne znam, ne znam šta se tamo događalo, ali možete da izvedete različite zaključke.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: U redu. Da promenimo temu, gospodine, i da se vratimo na vašu izjavu, dokazni predmet Tužilaštva broj P309, na izjavu iz 1996. godine. A tu mislim na komentare gde ste vi govorili o krstu o ... to je treći paragraf prema dole ... oni su išli u nekim prilikama ...

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Koja je to stranica?

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Izvinjavam se, to je 4. stranica.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Koji paragraf?

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Mislim da je to treći puni paragraf, koji počinje rečima: "U nekim prilikama ..." To je ono kada ste rekli da ste poslali svoje potčinjene ...

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pronašao sam.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Kasnije se kaže: "Sećam se da su Hrvati ponovili da ne mogu to da kontrolišu." Dakle, pukovniče, da li se sećate koraka koje su preduzele hrvatske vlasti kako bi pokušale da kontrolišu ovu pljačku i paljenje sa obe strane, i sa vojne i sa civilne strane? Da li vam je to bilo poznato?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Nije mi poznato. Nisam video nikakve dokaze na terenu da je bilo ikakvog pokušaja da se to kontroliše.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Ako su data naređenja, i ako se još uvek nešto događalo poput tih stvari, onda bi to dovelo u pitanje efikasnost kontrole u tim jedinicama. Je li tako?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Ali dovoljno je da kažemo i da u ovom trenutku ne ulazimo u detalje, vama nije bilo poznato da su postojala bilo kakva nastojanja od strane civilnih i vojnih vlasti da se ova aktivnost spreči?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne uopšte. Ne.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Vi ste jutros, tokom svedočenja rekli da su civili i vojnici zajedno vršili jedan deo te pljačke. Zamolio bih da pogledamo vašu izjavu iz 2008. godine, kako bismo tu nešto razjasnili. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P310.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Koji paragraf?

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Poslednji paragraf. Mislim da je to paragraf broj 9. Vi tu kažete: "Opisujem pljačku čiji sam bio očevidac a koju su vršili pripadnici vojske i civili. Većina vozila koje sam video bila su civilna vozila a vozači su bili i civili i vojnici." Da li je to tačno, gospodine?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Na osnovu vaše dugačke ugledne karijere, gospodine, mislim da vojska i civili obično ne rade zajedno kada se vode vojne operacije, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne, normalno. Da li mogu da dodam ovde jedan komentar? Tokom te faze nakon što je talas ofanzive prošao, sve je više civila dolazilo na to područje, i videli smo civile zajedno sa pripadnicima vojske, bilo da su radili zajedno, bilo da su razgovarali. Ali videli smo mnogo slučajeva gde su civili bili u pratnji vojske.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da onda kažemo da su se civili vraćali na to područje gde su ranije živeli. Je li tako?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Na izvestan način, da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: To ste vi zaključili na osnovu toga što su se civili vraćali?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Možda su bili i drugi koji nisu tamo živeli, ili su živeli u blizini, na primer, u Zadru ili Splitu, bili su znatizeljni ili su dolaskom pali u iskušenje da pljačkaju, ali svakako su neki od njih bili bivši stanovnici tog područja.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, da li ste zaključili da su ti ljudi koji su pljačkali i palili bili možda motivisani nekom vrstom osvete, pokušavajući da vrate stvari koje su nekoliko godina ranije uzeli Srbi?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne mogu da potvrdim da se radilo o osveti. Jer sve što sam mogao da vidim bila je činjenica da su oni to radili. A kakvi su bili motivi, to ne bih znao.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, imam problema da shvatim vaše ispitivanje u svim detaljima. Koristite reč "osveta", što je, koliko ja shvatam - raditi sličnu stvar koja je rađena vama?

ADVOKAT KEHOE: Tačno.

SUDIJA ORIE: U isto vreme govorite o pokušaju da se vrate stvari koje su bile oduzete pre nekoliko godina od strane Srba. Ako pogledate na to apstraktno, recimo, vi ste uzeli imovinu ili zemlju od Hrvata a sada mi uzimamo natrag zemlju, to je onda neka vrsta restitucije ranije situacije. Ako govorimo na mini nivou, onda bi bilo – ti si uzео moj frižider, sad ću ja uzeti natrag taj frižider. Ali to su različite stvari.

ADVOKAT KEHOE: Ili funkcionalan ekvivalent vašeg frižidera.

SUDIJA ORIE: U redu. Dobro. Ali onda osveta, uzimanje natrag ono što je oduzeto od vas ostavlja barem otvorenim neka od ovih pitanja. Dakle, ja imam neke poteškoće u tome kako bih protumačio pitanje pre nego što bih mogao da odgovorim na to pitanje.

ADVOKAT KEHOE: Ja shvatam, časni Sude, i mislim da je svedok rekao da ne može ... on nije mogao da proceni motive onih osoba u to vreme. Pa ću samo da krenem dalje.

SUDIJA ORIE: Da, uradite tako.

SVEDOK MORNEAU: Mogu li da dodam komentar?

SUDIJA ORIE: Izvolite.

SVEDOK MORNEAU: Mi smo imali 23 izbeglice koji su došli u našu bazu i sa delom tih izbjeglica mi smo obavili razgovore kad su dolazili da vidimo šta se dogodilo. A mi smo ih zamolili da daju izjave. I ja verujem da su izjave bile ... da su izjave u dodacima koji su spominjani jutros oko kršenja ljudskih prava. Od onoga što sam ... od onoga što smo prikupili od onih raznih pojedinca koji su dolazili u našu bazu, neki od njih su prepoznali neke od civila, verovatno su iz istog područja, ali onda su oni bili ugroženi od tih istih civila koji su bili u pratnji vojske, i govorili im da napuste to područje, jer oni tu nemaju više nikakvog posla. Tako, da li je takav stav ili ponašanje osveta, zato što su oni bili proterani iz svojih područja? Mislim, da bi se to mogla kvalifikovati kao osveta ako su oni ... sad su oni njima pretili ... isti ti civili su im pretili da napuste to područje, ili na neki drugi način.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na razjašnjenju. Molim vas, nastavite, gospodine Kehoe.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, da sada govorimo o ovim razgovorima. Da li su to bili razgovori sa izbeglicama koje su dolazile u vašu bazu? Da li ste vi tada dobili informacije o jedinicama koje su nosile crne fantomke na glavama?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne, te informacije sam dobio od ljudi iz mog bataljona.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Na osnovu onoga što su vam rekli ljudi iz bataljona, da li su oni odredili da li je ova jedinica koja je nosila fantomke na glavama bila deo neke konkretne formacije?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne neke konkretne formacije. Ali način na koji su ih opisali je da je to bila jedna grupa ljudi, jedinica, koja je obavljala specijalne dužnosti i zvali su iz specijalne snage. Da li su oni bili specijalne snage, ne mogu da kažem, ali su bili specijalizovane snage koje su radile te konkretne zadatke.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li znate da li su oni bili civili ili vojska?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Vojska.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dajte da sada pogledamo dokazni predmet Tužilaštva broj P312, prvu stranicu. To su brigade koje su bile raspoređene u vašem sektoru. Da li vidite to?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Vidim.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da pogledamo 30. paragraf. To je, u stvari, dve stranice dalje. To je zapravo stranica o kojoj je govorila tužiteljka jutros i koja se završava brojevima 707854. Mogu da postavim pitanje i bez toga, pukovniče. U području na koji se odnosi ovaj izveštaj, kada se govori o ovim jedinicama čiji su pripadnici nosili fantomke, nijedna od te četiri jedinice koja je navedena ranije u ovom izveštaju, ne navodi se u ovom paragrafu. Zar oni nisu videli nikakve vojne oznake na tim jedinicama ili ih jednostavno nisu identifikovali?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Nisu identifikovali kojoj jedinici pripadaju.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, da se vratimo na temu same pljačke i da pogledamo dokazni predmet Tužilaštva broj P316 ... i pre nego što to pogledamo ... dok se to učitava, postavicu vam neka preliminarna pitanja. U vašem komentaru u 308 ... da se brzo vratimo na dokazni predmet Tužilaštva broj P308, na 4. stranici u prvom paragrafu kada govorite, u poslednjoj rečenici, o sistematskom pljačkanju i paljenju, vi kažete: "Bilo je lako da se sve to što se dešavalo spreči". Pukovniče, da bi se sve to što se dešavalo sprečilo, vi očigledno morate da imate kontrolne punktove. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Mislim da ste u odgovoru na pitanje sudije Oriea rekli da su u početku bili kontrolni punktovi vojne policije, a onda civilne policije. Je li tako?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U početku da, ali to je zavisilo gde se nalazite u području. Bilo je i mešovityh kontrolnih punktova, vojnyh kontrolnyh punktova i civilnyh kontrolnyh punktova u isto vreme.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: U redu. Ako bismo pogledali samo pitanje kontrolnih punktova, pukovniče. Ako stavljate kontrolni punkt na jedno mesto, koliko bi vam osoba bilo potrebno za jedan pojedinačni kontrolni punkt tokom 24 časa, sedam dana u nedelji?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa to bi zavisilo od toga kako želite da organizujete svoje vojnike.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pa, recimo, da rade u smenama od po osam sati?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Normalno bi bilo dovoljno šest ljudi da dobro obave posao na kontrolnom punktu.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, ako biste imali šest vojnika koji bi radili osam sati, je li tako? Dakle, onda o koliko vojnika govorimo?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Nije neophodno da svi zajedno rade u smenama od po osam sati. Ako imamo šest vojnika na kontrolnom punktu, onda bi oni bili u mogućnosti da pokrivaju 24 sata sedam dana u nedelji.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Shvatam. Ali očigledno tamo nisu bili vojnici koji su boravili 24 sata. Oni su morali da se odmore, da spavaju, da se hrane, i komandant koji postavlja kontrolni punkt u jednom mestu, koliko bi mu ljudi trebalo, uzimajući u obzir njihove potrebe, naime, potrebe da jedu, da spavaju, i tako dalje? Koliko bi odredio vojnika na jednom kontrolnom punktu?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, između šest i deset. Uzmimo primer sva naša posmatračka mesta. Tamo je bilo između šest i sedam vojnika, i pošto smo tada imali 25 posto vojnika koji su bili na odmoru, po pravilu bi bilo devet vojnika, ali mi bismo na kontrolnom punktu imali šest ili sedam vojnika koji bi održavali to posmatračko mesto 24 časa sedam dana u nedelji. I isto to može da se primeni i na kontrolni punkt, jer bi imali šest do deset ljudi na kontrolnom punktu. Neki bi odlazili i vraćali se. U svakom slučaju, taj bi kontrolni punkt bio lako održavan sve vreme.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dozvolite mi samo ... možda možete da mi pomognete da pojasnimo neke od brojeva. Kada imate jedinicu muškaraca ili vojnika ili policajaca na kontrolnom punktu, uzimajući u obzir ljude na odmoru, uzimajući u obzir one koji su ostali, uzimajući u obzir potrebe na samom kontrolnom punktu i elemente van tog kontrolnog punkta, kada uzmete u obzir sve to zajedno, koliko biste, kao pukovnik, rasporedili vojnika na taj kontrolni punkt i mogli da kažete: "Dakle, vi vojnici morate da kontrolišete ovaj kontrolni punkt"? Koji je to ukupan broj?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Deset.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Deset. Dakle, pored tih deset na kontrolnom punktu, da li biste imali druge vojnike i policajce na tom području koji bi pročešljavali to, kako biste bili sigurni da se tom kontrolnom punktu ne preti ni na koji način sa puta?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, ne bih rekao da im se ne preti, ali ako želite da imate pozitivnu kontrolu u oblasti u kojoj su uspostavljeni ti kontrolni punktovi, onda

ćete uspostaviti i patrole, i onda biste slali patrole između punktova i područja koja nužno ne pokrivaju sami punktovi.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, u patrolama bi bio dodat još jedan broj vojnika uz deset vojnika koje imate na kontrolnom punktu?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da, ali to može da bude mešavina i jednog i drugog. Mislim, možete imati vlastiti kontrolni punkt, zavisno d situacije. Ako je mirno na kontrolnom punktu, onda oni mogu da pošalju svoja dva čoveka u patrolu i da se onda vrate na kontrolni punkt.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: A ako je reč o aktivnom kontrolnom punktu, onda očigledno morate...

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Potrebno je više ljudi da bi mogli da prate saobraćaj i šta se dešava na tom kontrolnom punktu.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, na kontrolnom punktu, kada gledate da li je sve mirno ili se nešto događa u vašoj oblasti, vi morate da uzmete u obzir da je bilo 40.000 raseljenih Hrvata koji su želeli da se vrati u Krajinu. Da li bi to bio deo onoga što bi se moglo uzeti u obzir u procenjivanju koliko ljudi bi trebalo da se rasporedi na tom kontrolnom punktu, zajedno sa patrolama?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: To bi zavisilo o nameri vojnog komandanta. Kakva je analiza situacije sa kojom je morao da se suoči. Dakle, da li je kontrolni punkt tu za kontrolu kretanja unutar zone odgovornosti ili iz bilo kog razloga, a zatim mora da se proceni: u redu, imate potencijalne opasnosti od Srba, imate elemente Ujedinjenih nacija koji su u tom području, a imate takođe, kao što ste vi upravo rekli, potencijalne povratnike koji žele da se vrate u to područje.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Ljudi su počeli da se vraćaju u to područje. Ali dozvolite mi da se vratim na izveštaj.

ADVOKAT KEHOE: Pokušavam da nađem koji su to P brojevi. Mislim da je to dokazni predmet Tužilaštva broj P314, 52 paragraf. Izvinjavam se, uz dužno poštovanje, moj francuski nije tako dobar. Časni Sude, na ekranu je dokument na francuskom.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, ako pogledamo 15. paragraf pod 6. avgustom, tu se govori o ... izvinjavam se, paragraf broj 52. Tu se govori o paljenju i pljački koja je bila u toku i kaže se: "Osim toga, Hrvati su ponovo zauzimali kuće duž istočnog dela zone odgovornosti". Da li vidite to?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, oni su počeli da se vraćaju već dan nakon početka *Operacije Oluja*. Da li su dolazili u velikim brojevima tako rano, gospodine?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, ne u velikom grupama. Dolazili su više pojedinačno. Nisam video masovni povratak civila odjednom. Recimo, jedan dan biste videli praznu kuću, a onda biste došli sledećeg dana i zatekli civila u toj kući. I to je taj

deo o kom se govori u toj izjavi - da ljudi ponovo zauzimaju svoje kuće. Mi smo znali da prethodno nije bilo ljudi u tim kućama, i tokom vremena oni su se vraćali u te kuće.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, kada ste se vi vratili u Sektor Jug? Znam da niste bili tamo tokom *Operacije Oluja*. Kada ste se vratili?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Vratio sam se 6. avgusta.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: 6. avgusta, tog dana?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da se vratimo ponovo na taj povratak ljudi. Vi ste nam rekli da vam je potrebno deset ljudi na kontrolnom punktu. Ako vam je potrebno i patroliranje, koliko je još vojnika potrebno pored tih deset?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, zavisno od područja koje želite da pokrijete. Ako je veće i šire područje, onda vam je potrebno više ljudi da biste na odgovarajući način kontrolisali to područje, jer vam treba više patrola.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Shvatam de se to pitanje odnosi na veličinu područja, ali ako smo imali deset, ako ste bili komandant na kontrolnom punktu koji je bio srednje aktivnosti, koliko dodatnih vojnika bi vam još bilo potrebno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Patrole se ne odnose na kontrolni punkt. One se odnose na površinu, na prostor koji pokrivaju. Mislim, ako je veći prostor, potrebno je više patrola ako želite da imate pravilnu kontrolu prostora. Dakle, to je zaista ... ako imate jedan kvadratni kilometar u odnosu na 100 kvadratnih kilometara, vaš odgovor će biti drugačiji, tako da ako mi date područje ili veličinu površine, onda možemo da raspravljamo o zahtevima, odnosno potrebama.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: A kada govorimo o Sektoru Jug, koliko bi vam patrola bilo potrebno za ceo sektor?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, za čitav Sektor Jug bilo bi potrebno mnogo, mnogo patrola. Jer tu ste imali zonu odgovornosti Češkog bataljona, Jordanski bataljon, Kanadski bataljon i Kenijski bataljon. Da bi se pokrilo čitavo to područje, morali ste da imate puno patrola za kompletnu kontrolu. Ali patroliranje je jedan od načina kontrole. Ako želite da postignete dobru kontrolu sa kontrolnim punktovima, ako imate dobar sistem kontrolnih punktova u tom području, možete da imate jednu vrstu pozitivne kontrole. Mislim, možda ćete imati neke ljude koji će zaobilaziti taj punkt, ali to će biti manji broj za razliku od većine.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Želite li da kažete da bi vam trebala samo u Sektoru Jug, u području te veličine, četiri bataljona da obavljaju tu vrstu patroliranja?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Rekao bih da biste sa četiri bataljona imali veoma dobar sistem patrola, jer je Sektor Jug imao četiri bataljona, u stvari, i nisu nam bila potrebna samo za patroliranje. Ako želite da zauzmete određeni teren, morate da imate mnogo vojnika. Samo da vam dam jedan primer. Imali smo četiri bataljona u Sektoru Jug, ali smo uglavnom zauzimali zonu razdvajanja. Tako je većina naših trupa

bila vezana u zoni razdvajanja na statičnim osmatračnicama, kao što je bila moja vlastita zona odgovornosti. Imali smo dve čete koje su bile vezane u zoni razdvajanja, jer su morali ... jer je to bilo najosetljivije područje. A onda smo imali treću četvu, rezervnu četvu, koja je bila zadužena za patroliranje ostatka zone odgovornosti. Dakle, imali smo, praktično, četiri čete koje su pokrivala kompletnu zonu odgovornosti. Tako da ne morate da imate četiri bataljona samo za patroliranje. Ako želite da imate kontrolu nad teritorijom sa kontrolnim punktovima i patrolama, onda možete završiti posao sa četiri bataljona.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: U redu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, sada ste postavili dugu seriju pitanja o tome šta bi trebalo da imate da biste imali efikasan sistem kontrolnih punktova i kontrole, zar ne? Međutim, već samo svedočenje ovog svedoka kaže da su kroz te kontrolne punktove opljačkani materijali prolazili. To je bar ... tako izgleda da smo mi ... recimo, skrenuću vašu pažnju na 4. stranicu prve izjave svedoka: "Video sam vozila sa opljačkanom robom koja su prolazila kroz kontrolne punktove širom moje zone odgovornosti. Ponekad bih video policiju kako zaustavlja vozača i postavlja pitanja i onda ih pušta da prolaze." Pa, tako da izgleda da postoje dve različite rasprave, jedna je ...

ADVOKAT KEHOE: Ne slažem se, časni Sude. Ja samo pokušavam da dođem do toga šta je nužno da se postavi u to područje da bi se ostvarila kontrola. A onda ću da pređem na drugo područje, manje područje i udaljavajući se od stvarnih brojeva ići ću prema drugim kvalifikacijama ljudi na tim kontrolnim punktovima. Dakle, mi govorimo o nizu brojeva, stavljajući po strani vojnike koji su zapravo bili u borbi, onda imamo one koji su bili na kontrolnim punktovima i obavljali patroliranje kada je to bilo potrebno.

SUDIJA ORIE: U redu. Samo sam se malo bojao da se radi o dva prilično različita pitanja, ali ako ih objedinite ...

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: ... ja ću pažljivo slušati.

ADVOKAT KEHOE: Molim za malo strpljenja kad idem kroz ovo.

SUDIJA ORIE: Da. Vi znate da sam ja prilično nestrpljiv.

ADVOKAT KEHOE: Shvatam. Bilo bi lepo kad bi stvari bile tako jednostavne da se samo napišu na parčetu papira i predaju, ali problem nastaje kada se izjava uvodi preko advokata sa zaključcima da moramo da se konfrontiramo sa svedokom ne samo u skladu sa pravilima kao što to zahteva Pretresno veće, i to je ono što sam pokušavao da uradim sa pukovnikom.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, dakle, govorimo o elementima koje je morao da uzme u obzir svaki komandant kada je postavljao ljude na kontrolne punktove i određivao ih za patrole. On je, takođe, morao da organizuje i obuku za te ljude, da bi oni mogli adekvatno da obavljaju svoj posao. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li je vaše iskustvo takvo da su oni morali da imaju i adekvatnu opremu na raspolaganju da bi mogli da obave svoj posao na odgovarajući način?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, za kontrolni punkt nije vam potrebno mnogo opreme. Mislim, potrebno je da budete fizički prisutni, da budete u stanju da zaustavite saobraćaj, da proverite identitet ljudi koji prolaze, i to je svrha kontrolnog punkta. Ne treba vam nikakva oprema da biste to uradili. Imate ljude koji stoje na ulici, koji održavaju taj kontrolni punkt. Ako želite da imate više zaštite, onda trebate da imate vozila. Možete da napravite i neke druge improvizacije, da ih zaustavite kada pokušaju da silom prođu kontrolni punkt, ali u tom slučaju morate da predvidite koji će biti nivo opasnosti, odnosno povreda.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, minimalno, pukovniče, da li biste se složili, da su im potrebne uniforme, neka vrsta oružja i neka vrsta prevoza, to bi bio minimalan uslov, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Moraju da imaju oružje, to je sigurno, vozila da mogu da odu do kontrolnog punkta, a zatim na kontrolnom punktu, ne možete da ostavite ljude tamo, obično nećete ljude na kontrolnom punktu ostaviti bez vozila. Mislim, normalno, poželjno je da imaju vozilo ako im je neophodno.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pored toga, kada biste ušli u neko područje da biste uspostavili kontrolni punkt ili da biste izvršili patroliranje, potrebno je poznavanje područja, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Nije potrebno da poznajete područje zbog kontrolnih punktova, ali ako želite da patrolirate, onda bi trebalo da imate barem kartu da biste znali gde hoćete da idete. Naročito ako imate naređenje da obavite patrolu u jednom određenom sektoru, onda vam je potrebno ili da imate kartu ili da dobro poznajete taj kraj.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, da li ste znali koliko je ljudi imala hrvatska vojna policija u Sektoru Jug?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, isto tako, kad su u pitanju kontrolni punktovi, skrenuo bih vam pažnju na vašu prvu izjavu. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P308. To se nalazi na 3. stranici, u pretposlednjem paragrafu od dna stranice, gde se govori o kontrolnim punktovima. Da li vidite to, pukovniče?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: I kažete u drugoj rečenici: "U tom periodu...", govorimo o periodu oko 11. avgusta "...uspeo sam da sporednim putevima u zoni odgovornosti zaobiđem hrvatske kontrolne punktove kako bih obišao svoje trupe i da bismo mogli da snabdevamo baze gde su se nalazile čete." Ako odemo na vašu izjavu iz 2003. godine, to je P broj ... to je dokazni predmet Tužilaštva broj P309, paragraf 12, u prvoj polovini rečenice rekli ste: "Ja sam odlučio da izbegnem civilne kontrolne punktove." Dakle, pukovniče, vi i ostali vojnici Kanadskog bataljona relativno lako ste zaobilazili ove kontrolne punktove, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Ali imali smo vojna vozila i mogli smo da sidemo sa puta vojnim vozilom lakše nego sa nekim normalnim putničkim vozilom ili automobilom, jer automobil ne može da uradi iste stvari kao džip ili transporter, oklopni transporter. A onda mogu da kažem šta smo videli u tom području, a to je da je većina ljudi pljačkala koristeći glavne puteve, oni nisu koristili one sporedne puteve, jer nisu mogli da putuju po tim sporednim putevima.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, gospodine ...

ADVOKAT KEHOE: Samo jedan trenutak, molim.

(Obrana se savetuje)

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, pukovniče, da pogledamo sada dokazni predmet Tužilaštva broj P317.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: A koji je to dokument?

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pojaviće vam se na ekranu. Pukovniče, ovo je karta o kojoj ste govorili kada ste govorili o vašim posmatračkim mestima. Ali, takođe je bilo i jako puno puteva oko tih posmatračkih mesta u vašem sektoru. Radi se i o glavnim putevima i o sporednim putevima, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Rekao bih da je bilo manje puteva a više puteljaka.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da pogledamo kartu, možda ćemo moći bolje da vidimo neke od njih, a to je dokument koji nosi broj 1D27-0036. Pukovniče, ovo je čitav niz puteva u jugoistočnom delu Sektora Jug u vašoj zoni odgovornosti. I ovde se vide glavni putevi i sporedni putevi koji prolaze kroz sela. U vašoj izjavi, dokazni predmet Tužilaštva broj P308, na 4. stranici kažete da je bilo relativno lako sprečiti paljenja i pljačke. Na osnovu ove karte, pukovniče, koliko je kontrolnih punktova bilo potrebno u vašoj zoni odgovornosti da bi se zaustavilo paljenje i pljačka?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne bih mogao da vam dam broj. Trebalo bi da napravim procenu za tako nešto. Ali na terenu u ono vreme kada smo mi bili tamo, bilo je kontrolnih punktova širom tog područja, naročito po selima i glavnim putevima. Nisam izbrojao sad tačno koliko je bilo takvih objekata i koliko je bilo kontrolnih punktova Hrvatske vojske ukupno, ali ih je bilo mnogo. Ti kontrolni punktovi nalazili su se svuda.

Ne mogu da vam kažem broj, ali jedino mogu da kažem - da je bilo dovoljno takvih punktova na terenu da bi se pozitivno kontrolisao taj kraj.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Uz pomoć poslužitelja, pukovniče, molim vas da obeležite na ovoj karti potencijalne kontrolne punktove za koje smatrate da bi bili potrebni da se spreče ove aktivnosti.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, moram da priznam, ne mogu da vidim šta u ovom području gledamo. Na vrhu mape se kaže "UNCRO Sektor Jug ... jugoistočni ugao", ako bismo mogli da fokusiramo ...

ADVOKAT KEHOE: To je jugoistočni ugao, umesto da gledamo onaj sektor na severu koji je, takođe, na severu od mesta Srb koji je isto tako deo Sektora Jug, ali, očigledno, nije deo pukovnikove odgovornosti.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Možemo da uvećamo kartu, pukovniče, ako želite?
SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Bilo bi korisno.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da. Izvinjavam se, malo je teško da se sve vidi. Molim vas, pukovniče da se orijentišete. Vidite Zadar, grad Zadar sa leve strane, a zatim vidite Benkovac. Da li je tako u redu? Da.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U redu je. Kao što možete da vidite veličinu ... razmere koje sada imamo, ima smisla da počnemo od onoga što smo tamo videli. Ali, da bi se, rekao bih, vršila kontrolu saobraćaja, moraju da se gledaju magistralni putevi koji prolaze kroz tu oblast. Ako stavite kontrolni punkt ovde, a zatim stavite kontrolni punkt ovde ... jer ono što je u plavoj boji to je zona razdvajanja koju ste tamo stavili na ...

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: To je tačno, pukovniče.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Tako da, ako tu stavimo glavnu ulicu koja ulazi u samu zonu odgovornosti sa severa, onda je to upravo ovde. I znači, to bi bili onda ti glavni kontrolni punktovi. I ja ću da se koncentrišem, rekao bih da su stavili tamo ... stavili su ovaj kontrolni punkt ... u stvari, ako formirate ... da stvari pojednostavimo, što se mene tiče, mi bismo to onda uradili malo bliže zoni razdvajanja kako bi se izbeglo da ljudi dolaze u tu zonu, jer je zona razdvajanja bila minirana i ljudi su bili zabrinuti, nije im bilo lako da ulaze u zonu razdvajanja, da ne bi naišli na minsko polje, tako da su se držali ulica. Dakle, ako želite da kontrolišete samu tu oblast, onda uspostavite ulazne tačke, potencijalne ulazne tačke koje vidite na mapi u zoni separacije, to će biti lakše, jer vam je potrebno manje kontrolnih punktova da vršite kontrolu ulaska i izlaska iz područja. Ali pored toga, ako želite da kontrolišete unutar oblasti, možete dodati neki kontrolni punkt u zavisnosti od oblasti koju želite da kontrolišete. Pominjem grad Benkovac: po čitavom Benkovcu, na glavnom putu kroz grad, bili su postavljeni kontrolni punktovi da bi se kontrolisao pristup gradu. Dakle, tako se, na primer, uspostavlja kontrola.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Gospodine, niste obeležili nijedan od manjih puteva koji su ulazili u Sektor Jug između tih kontrolnih punktova, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, to je zavisilo od kvaliteta tog puta. Neki su bili vrlo, mislim, neki su bili veoma teški, blatnjavi putevi po kojima ne možete voziti kamion ili civilne automobile. Potreban vam je bio oklopni transporter ili džip da biste se mogli voziti tim stazama. Tako da na karti ne mogu da kažem koje je put dovoljno dobar za saobraćaj, da kažem, za normalan saobraćaj, nasuprot saobraćaju vojnih vozila.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Ali rekli ste da su neki od njih bili vrlo teški putevi, ali da ste na osnovu onoga što ste videli, primetili da se ljudi kreću sasvim redovno i ovim sporednim putevima koristeći vozila, zar ne?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, svedok nije nikada nešto tako rekao. Svedok je rekao da se Kanadski bataljon služio tim putevima da bi izbegao kontrolne punktove, a ne da su ih koristili ljudi.

ADVOKAT KEHOE: Čitam iz njegovog svedočenja u 15. redu: "Bilo je sporednih puteva koje nisu mogli da koriste kamioni ili civilna vozila."

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: I moje pitanje glasi: tamo je bilo drugih puteva, drugih zemljanih puteva gde ste vi videli ljude, civile, i tako dalje, kako lako koriste te puteve, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ono što sam primetio je ... vidite glavne arterije, to su bili asfaltirani putevi. I uglavnom smo videli, rekao bih ... neću reći konvoje, ali mnogo, mnogo vozila sa opljačkanim stvarima. Ali ljudi su napuštali čitavo to područje. Dakle, odlazili su u konkretne kuće, i uzimali su šta god su hteli iz kuća, a zatim su išli najkraćim putem do glavnog puta i onda dalje iz Krajine, prema Hrvatskoj.

SUDIJA ORIE: Gospodine Morneau, mogu li ja da vam postavim jedno pitanje. Područje koje ste upravo pokrili tim oznakama, koliko smatrate da je potrebno kontrolnih punktova da bi se uspostavila kontrola i sprečilo pljačkanje, a koliko je kontrolnih punktova zapravo i bilo? Dakle, ne uzimamo u obzir gde biste ih vi postavili. Da li možete da nam date približan broj područja sa mogućim kontrolnim punktovima koje ste upravo sada obeležili? Koliko je tamo otprilike ukupno bilo kontrolnih punktova?

SVEDOK MORNEAU: To je dobro pitanje. U tom određenom području bataljona?

SUDIJA ORIE: Da. Pa, recimo da govorimo o onom području koji ste vi uzeli u obzir prilikom obeležavanja kontrolnih punktova na ovoj karti, to isto područje.

SVEDOK MORNEAU: ... da li se odnose na kontrolne punktove koju su Hrvati već imali u području?

SUDIJA ORIE: Da, da, one koje ste opisali u svojoj izjavi i spomenuli tokom vašeg svedočenja da su bili kontrolni punktovi.

SVEDOK MORNEAU: Dobro.

SUDIJA ORIE: Bilo je ...

SVEDOK MORNEAU: Da.

SUDIJA ORIE: Dakle, na ovom celom području, koliko je tačno već bilo kontrolnih punktova, a koliko mislite da bi trebalo da bude i gde bi ih vi postavili, mislim na ukupan broj?

SVEDOK MORNEAU: Rekao bih da je možda bilo između 30 i 50 kontrolnih punktova.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospodine Kehoe, svedok je obeležio deset kontrolnih punktova za koje je rekao da ih toliko treba, ali vi ste onda rekli da on nije obeležio druge. Prema tome, hajde da se ne gubimo u detaljima ...

ADVOKAT KEHOE: Pa, ima još kontrolnih punktova, ako malo pomerimo stranicu.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT KEHOE: Možemo malo da pomerimo kartu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, kada ste pozvali svedoka da obeleži mesta gde bi on postavio svoje kontrolne punktove, onda su sudije drugačije razmatrale čitav taj položaj, a to nam, u stvari, ne pomaže mnogo. Ali nastavite, molim vas.

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude. Možemo li malo da pomerimo stranicu nagore i da je okrenemo tako da se vidi područje Drniša? Časni Sude, molim da se ovo uvrsti u spis, jer mislim da prvo moramo da uvrstimo taj dokument pre nego što možemo da ga pomerimo, jer inače gubimo ono sve što je obeleženo na toj karti.

SUDIJA ORIE: Da, mislim kada se jednom obeleži dokument, da više ne može da se pomera, ne može da se povećava ili smanjuje.

SVEDOK MORNEAU: Da li mogu, gospodine sudijo...

SUDIJA ORIE: Da. Ali hajde prvo da se pozabavimo tehničkim pitanjima ove karte. Gospođu Mahindaratne, da li imate prigovor?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ne, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D286.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Dokazni predmet Odbrane broj D286 primljen je u spis.

SVEDOK MORNEAU: Ono kako sam ja obeležio kartu, to je jednostavno ideja gde bih ja postavio kontrolne punktove. To nije kompletna analiza svih takvih mesta. Jednostavno, želeo sam da dam ilustraciju o onim vrstama kontrolnih punktova koje bi trebalo uspostaviti. Ako vam treba temeljna studija o čitavom tom području i ako želite potpuno da kontrolišete to područje, morate da dodate još mnogo takvih punktova.

SUDIJA ORIE: U redu. Nastavite, molim vas.

ADVOKAT KEHOE: Molim da sada ponovo pogledamo isti ovaj dokument ali bez prethodnih oznaka. I molim da pogledamo donji deo karte.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, gospodine, kada pogledamo ovo konkretno područje koje ide od Benkovca nadole, vi biste tu dodali još kontrolnih punktova i na graničnom području, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Molim vas da obeležite i ta područja, takođe.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Međutim, sada više nisam u svojoj zoni odgovornosti, ovo je zona odgovornosti Kenijskog bataljona. Ali ovaj znak X koji sam ja stavio, tu je u stvari, kontrolni punkt unutar zone odgovornosti. Možda bih ovde mogao da dodam još nešto i u zavisnosti od kvaliteta ovog puta, da li može lako da se dođe do njega. To je onda ulazna tačka. Ako je to sporedni put koji može da se koristi, to je put kojim potencijalno može da se uđe, i tu onda možda treba da se postavi kontrolni punkt. Međutim, ako tu nema nikakvog saobraćaja, nema potrebe za kontrolnim punktom.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Znači, potencijalno govorite o priličnom broju kontrolnih punktova, u zavisnosti od toga da li su ti putevi prolazni ili ne. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, i ovo bih, takođe, ponudio da se uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, nemate prigovor?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ne, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D287.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Dokazni predmet Odbrane broj D287 primljen je u spis.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da se sada vratimo na pitanje, na dodatno pitanje koje vam je postavio sudija Orije, i mislim da ste odgovorili da su ljudi sa stvarima prolazili kroz kontrolni punkt?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li se sećate toga, gospodine?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Sećam se.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: I videlo se da se to događa?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: A ne znate da li su se ti ljudi vraćali na svoju imovinu ili su krali tuđu, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pa, mislim da mi je nemoguće da procenim da li su se oni vraćali na svoja imanja. Oni su sa sobom nosili jako puno stvari: poljoprivrednu opremu, nameštaj i stoku, i sve što je dolazilo iz područja. Mislim, proteklih nekoliko godina tamo su živeli Srbi. Ne znam čija je to bila svojina.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Sada, pukovniče, pomenuli ste nešto jutros oko vojnika koji su se vraćali. Vojnici sa linija fronta koji su prošli i koji su bili veoma uznemireni, zbog onog svega što su videli da je uništeno ...

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pomenuo sam da je jedan ...

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Jedan ...

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Jedan oficir s kojim sam razgovarao, vratio se naredne nedelje, i da je bio iznenađen koliko je kuća i svega ostalog bilo uništeno. Jer u prvom talasu oni nisu imali vremena da pale kuće i da uništavaju. Ali vojnici koji su nakon toga dolazili, posle tog prvog talasa, oni su počinili tu štetu. Kao što sam rekao, druge nedelje je došlo do preraspodele vojnika. Nisu ostali na granici sa Bosnom. Neki su bili premešteni u Split, a neki su bili premešteni u to područje da zauzmu položaje. Ne znam kakav im je bio plan, ali sam video da se neki od njih vraćaju.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: A neki od njih ... da li su neki od njih produžili dalje i za Bosnu, koliko je vama poznato?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne znam gde su oni išli. Oni su se zaustavili. Možda su se neki zaustavili u Kninu. Ne znam, ali oni su prošli pored nas i onda su se neki vratili.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Ovaj oficir o kom ste govorili da je izrazio iznenađenje u pogledu razaranja, da li je izrazio i nekakav stid zbog razaranja?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne mogu da kažem da li je to bio stid. Ali kada sam razgovarao s njim, on je bio iznenađen što ima toliko mnogo razaranja, jer kada su

oni napadali, Srbi su pobjegli, znate, oni su svi pobjegli. Hrvati su brzo napredovali i bilo je mnogo više razaranja kad se on vratio, nego kada su prolazili tuda.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, sada bih želeo da pređem na drugu temu o kojoj govorite u vašoj izjavi, a tiče se posmatračkih punktova. Znam da niste u to vreme bili u sektoru, ali želim da vam postavim samo nekoliko pitanja o tome šta ste vi saznali, jer se o sličnim stvarima govorilo u glavnom ispitivanju. U osnovi, pukovniče, vaš posao je bio ... posao Kanadskog bataljona na tom području bio je da posmatrate i da izveštavate. Je li tako?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Kada kažete osmatranje i izveštavanje, recite mi šta pod tim podrazumevate?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U redu. Bio je potpisan sporazum o prekidu vatre između Hrvata i Srba, a Ujedinjene nacije su u okviru glave 6 Povelje Ujedinjenih nacija rasporedile svoje snage između zaraćenih strana, i trebalo je da se drži ta tampon zona slobodnom koliko je to moguće, kako ne bi sukob ponovo izbio i kako bi se stvorio prostor za pregovore oko postizanja trajnog mira. Znači, naš je zadatak bio da zauzmemo tu zonu i da posmatramo i izveštavamo. Radili smo i malo više od toga. Ali kada bi videli nekoga da ulazi u zonu, mi smo ih presretali i rekli im: vi nemate ovde nikakvog posla, i onda bismo ih ispratili iz te zone.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Kada kažete osmatranje i izveštavanje, šta ste izveštavali?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ako je bilo nezakonitih aktivnosti kao što je prelazak zone razdvajanja kad smo bili u normalnom radnom režimu pred ofanzivu, znači, ako je bilo kršenje te zone razdvajanja, onda smo morali da prijavimo, a zatim da pokušamo da se reši problem ubeđivanjem, putem pregovora i ubeđivanja strane koja nije poštovala sporazum o prekidu vatre.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, dozvolite mi da vas pitam: da li vam je poznato ovo naređenje koje je stiglo iz Zagreba koje se zvalo *Naređenje za aktivno prisustvo*? Dozvolite mi da vam pokažem taj dokument koji nosi oznake od 1D27-0002 do 1D27-0009. Da li ste upoznati sa ovim dokumentom? I ako pogledamo sledeću stranicu, pukovniče, dokument na vrhu nosi datum 24. july 1995. godine. Potpisao ga je general *Alradan*. To je dokument koji je došao nakon događaja u Srebrenici, zar ne, pukovniče?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: 24. july 1995. godine ... pre svega, ja 24. july nisam bio u Hrvatskoj.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: U redu. Da li vam je taj dokument uopšte postao poznat?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne sećam se ovog dokumenta.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Postaviću vam jedno konkretno pitanje da vidimo da li možete da se podsetite. Da pogledamo 5. stranicu od osam strana ovog dokumenta. Tu se radi o Sektoru Jug. Imamo fazu 3. Da li vam je bilo poznato da je ovo naređenje izdato za fazu 3, kad i gde je moguće postaviti se između zaraćenih strana na planini Dinara. Da li ste znali za to?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Sećam se da su bili problemi na istoku i čak su razmišljali da se deo mog bataljona rasporedi više prema istoku kao pomoć. Razmatrali su pregrupisavanja u Sektoru Jug kako bismo mogli da imamo više vojnika na istoku.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, ovo ideja postavljanja između zaraćenih strana, da li je to bila promena vašeg mandata osmatranja i izveštavanja?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne. Mi smo vršili posmatranje i izveštavanje postavljanjem između zaraćenih strana. Zato smo se razmestili u zoni razdvajanja između Hrvata i Srba.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Ali niste bili uključeni ni u kakvu borbenu aktivnost?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne, jer smo radili po poglavlju 6 Povelje Ujedinjenih nacija, a u poglavlju 6 se kaže da sila može da se koristi samo u samoodbrani.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, zamolio bih da se ovaj dokument uvede u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, imate li prigovor?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Časni Sude, nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D288.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Dokazni predmet Odbrane broj D288 primljen je u spis. Molim vas, nastavite, gospodine Kehoe.

ADVOKAT KEHOE: U redu, časni Sude.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Sada idemo na događaje. Govorili ste vrlo malo o izveštajima koji su dolazili i da ste ih pregledali kada ste se vratili u sektor, ako možemo da govorimo samo o onim informacijama koje ste dobili u vezi sa 4. i 5. avgustom, u stvari, za 4. avgust. Ako možemo da pogledamo dokazni predmet Tužilaštva broj P314, paragraf 1. Dakle, u prvom paragrafu dokaznog predmeta Tužilaštva broj P314 navodi "Upozorenje CEM-a... CCUNPF-a 3. avgusta, u 22.00 sata ukazuje na moguće hrvatske ofanzive ..." Izvinjavam se, gospodine.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U redu.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li vam je bilo poznato da je to upozorenje stiglo?
SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Moj zamenik mi je rekao kada sam se vratio da su dobili to upozorenje deset sati ranije.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li se to upozorenje odnosilo na to da će Hrvati napasti sledećeg jutra?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Nisu konkretno naveli vremenski okvir, ali su rekli da je to napad koji predstoji.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Sa ovim predstojećim napadom, a koliko sam shvatio, vi niste bili tamo, Kanadski bataljon je još uvek imao svoje vojnike na osmatračnicama koje smo videli u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P317, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li je postojao neki razlog zašto vojnici nisu bili vraćeni u štab bataljona u Rastoviću, kada ste već bili obavešteni o predstojećem napadu?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Zato što bi na taj način onemogućili svrhu naše misije. Naša misija je bila da se postavimo između dve zaraćene strane i da osmatramo i da izveštavamo. Ako bismo povukli vojnike, onda ne bismo mogli da izvršimo svoj zadatak.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pa, u 4.00 časa 4. avgusta bilo je proglašena uzbuna [Code Red], ali Kanadski bataljon 1 je i dalje ostao na osmatračkim mestima. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Kad se proglasi uzbuna [Code Red], to znači da se ostane na tom mestu, da se ne putuju ukoliko nije neophodno, ili osim ako nije hitno.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, pukovniče, vi ste shvatili da je u to vreme kada se radilo o ovom konkretnom napadu, što se tiče međunarodnog nivoa, da je bilo u najboljem interesu Hrvatske vojske da uloži sve napore da ne povredi bilo kog pripadnika Ujedinjenih nacija, zar nije tako?

SUDIJA ORIE: To je prilično beskorisno pitanje, gospodine Kehoe.

ADVOKAT KEHOE: Izvinjavam se, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Mislim, to je tako bez obzira šta svedok odgovori na to pitanje. Naravno, to se podrazumeva i bez da se bilo šta kaže. Hajde da ne govorimo o očiglednim stvarima.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, ako bih mogao ...

SUDIJA ORIE: Izvolite.

ADVOKAT KEHOE: Ne bih da kritikujem ovu intervenciju, ali postoji izvestan broj činjenica koje je potrebno izneti i o kojima bi Pretresno veće moglo da raspravlja u budućnosti. Ja samo pokušavam da iznesem te činjenice. Ali ako ih Časni sud uzima kao nešto što se podrazumeva, onda ću nastaviti.

SUDIJA ORIE: Da li ste ikada smatrali da ovo Pretresno veće misli da je bilo u interesu Hrvatske vojske da nanese štetu osoblju Ujedinjenih nacija?

ADVOKAT KEHOE: Pa, časni Sude...

SUDIJA ORIE: Ako bi to bilo u interesu, a ne ono što je učinjeno ... Mislim, mi govorimo o činjenicama, pre svega.

ADVOKAT KEHOE: Da, shvatam.

SUDIJA ORIE: Svedoci dođu da nam kažu šta su posmatrali, šta su videli, šta su čuli, a šta je u interesu A ili B ... Barem sam tako ... ali dozvolite mi da proverim ...

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KEHOE: Prihvatam zaključke koje je dalo Pretresno veće o ovome, pa ću da krenem na sledeću temu.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Naveli ste u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P311, dozvolite mi da citiram i da vas uputim na odgovarajuću stranicu. Dakle, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P311, druga stranica od sedam, 20. paragraf.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Rekli ste druga stranica od sedam?

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Sada ćemo to da prikažemo na ekranu, pukovniče. To je dokument koji je Tužilaštvo uvelo u spis. Oprostite, izvinjavam se, dokazni predmet Tužilaštva broj P312. Izvinjavam se, sledeći.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, dokument koji sam ja dobio ima različite brojeve za 20. paragraf od onog dokumenta koji je uvršten u spis, jer u njemu 20. paragraf nije uopšte obeležen, kao što vidite.

SUDIJA ORIE: Da, iako ima nekoliko redova koji slede ...

ADVOKAT KEHOE: To je drugačije od dokumenta koji je obelodanjen kao deo podnesaka po Pravilu 92ter ...

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT KEHOE: Ja ću da navedem ono što imam i možemo da razjasnimo stvar, ali ...

SUDIJA ORIE: Da. Čini mi se, gospodine Kehoe, da pre svega ... gde u paragrafu 19 na engleskom stoji A, B, C a u drugoj verziji stoji 1, 2, 3. I onda u BHS verziju postoje četiri reda koja formiraju paragraf 20. Kada se to uporedi sa najočiglednijim delovima teksta izgleda, iako nije označen brojem, da ovaj deo teksta u naredna četiri reda na engleskom jeziku, bar na prvi pogled, uz sve ograde, predstavlja manje ili više slične stvari. Nastavite, molim vas.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Koristeći dokument koji je na ekranu, pukovniče ...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, ako mogu da prekinem, mislim da je engleski prevod koji se u ovom trenutku nalazi u sistemu elektronske sudnice pogrešan, i tačno je, u stvari, da ono što je uvedeno po Pravilu 92ter nije dokument koji je sada u sistemu elektronske sudnice, tako da to stvara dodatnu zabunu. Izvinjavam se zbog toga.

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da svi prihvataju izvinjenje. Molim vas da nastavite.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dozvolite mi da vam pročitam ovaj deo dokumenta za koji verujem da je uvršten u spis. Tu se kaže: "Oni...", misli se na Hrvatsku vojsku "...su pokazali veliku preciznost u granatiranju." To je ono što je vama rečeno, pukovniče, kada ste se vratili i kada su vas izveštavali, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: To vas je navelo da zaključite, pretpostavljam, u svojoj izjavi iz 1996. godine, na 3. stranici, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P308, dakle, to vas je navelo na zaključak u 3. paragrafu ... u 4. kompletnom paragrafu gde kažete... vidite to: "Takođe za vreme *Operacije Oluja* ...", da li me pratite, pukovniče?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pokušavam da nađem.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: To je 3. stranica.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pet paragrafa nadole: "Takođe za vreme *Operacije Oluja* ..." To je vaša prva izjava iz 1996. godine.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Vidite li to na ekranu, gospodine?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Tu se kaže: "Takođe za vreme *Operacije Oluja* Hrvatska vojska je granatirala tri posmatračka mesta Kanadskog bataljona, sva tri u zoni

razdvajanja. Dva položaja su pripadala četi *Charlie* i jedan četi *Bravo*. Srećom, niko nije poginuo. Srbi su se nalazili blizu tih osmatračkih položaja, i po mom mišljenju Hrvati su gađali Srbe. Ne bih rekao da su te položaje Ujedinjenih nacija gađali namerno, nego zbog blizine srpskih položaja." To se baziralo na razgovorima koje ste imali sa svojim potčinjenim kada ste se vratili. Da li je to tačno, gospodine?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, to je bio jedan incident, gospodine, kada su Hrvati ušli u posmatračka mesta i pokušali da prisile vaše vojnike da napuste ta posmatračka mesta. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U mnogo slučajeva, da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dozvolite mi da vam pokažem dokument koji nosi oznaku 1D270033. Pozivamo to zato što je to kolumna koju ste vi napisali. Mislim da je to ... dozvolite mi da pogledam ... to je novina *Sun Media ... Ottawa Sun*. Molim vas, pogledajte. Možete li da se orijentišete, gospodine? I ako pogledamo drugu stranicu ...

SUDIJA ORIE: Koji paragraf?

ADVOKAT KEHOE: Prvi kompletni paragraf, počinje sa: "Naša pravila angažovanja..."

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: "Naša pravila angažovanja su dozvoljavala upotrebu sile samo u samoodbrani. Hrvati su bili potpuno svesni ove činjenice, i prišli su našim izolovanim posmatračkim mestima u grupama od 20 do 40 vojnika na nepreteći način." Dakle, da li bi bilo tačno da kaže, pukovniče, da kada je Hrvatska vojska otišla do posmatračkih punktova, da su počeli seriju razgovora sa pojedincima u tim posmatračkim mestima i tražili od njih da odu?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: I nakon tih pregovora, oni su, zapravo, napustili nekoliko tih posmatračkih mesta, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Bilo je osam posmatračkih mesta sa kojih su bili prisiljeni da odu. Hrvatska vojska ih je primorala da odu, i poslali su u Zadar. A na preostalih osam posmatračkih mesta ostali su tamo gde su bili.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: A područja sa kojih je traženo da odu, bila su području u kojima se odvijala ofanziva Hrvatske vojske?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: A kada su dozvoli tim kanadskim vojnicima da odu, dozvolili su im da ponesu svoje oružje, svoja vozila i svoju opremu, je li tako?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne svima. To se razlikovalo od mesta do mesta. Neki nisu imali nikakvog izbora, već su morali da ostave sve tu na licu mesta, a drugi su mogli sa sobom da ponesu tu opremu. Bilo je različito od jednog do drugog posmatračkog mesta.

ADVOKAT KEHOE: Molim da se ovaj članak uvede u spis, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, imate li prigovor?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Časni Sude, nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D289.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Dokazni predmet Odbrane broj D289 primljen je u spis.

ADVOKAT KEHOE: Molim da se prikaže dokument koji nosi oznaku 1D27-0037.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: To je tekst iz *Canadian Pressa*, pukovniče, od 8. avgusta.

ADVOKAT KEHOE: Ako možemo da uvećamo prednju stranicu.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Molim vas da pogledamo četvrti paragraf gde se pominje vaše ime. Da li vidite to, pukovniče? I tu govorite o vremenskom periodu nakon što su te osobe napustile posmatračka mesta i rekli ste: "Kanađani nisu pretrpeli nikakve gubitke, a ni Srbi ni Hrvati nisu imali za cilj nikave neprijateljske akcije protiv Kanađana, rekao je potpukovnik Jacques Morneau, komandant Kanadskog bataljona 1." Da li je to tačno, gospodine?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Nije.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li ste to izjavili za štampu?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Sumnjam da sam rekao da nije bilo ciljanih neprijateljskih akcija prema Kanađanima, jer ih je bilo dosta.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Ali nije bilo nikakvih žrtava koje su pretrpele snage Kanadskog bataljona, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Nije bilo žrtava, zbog toga što su ti vojnici obavljali dobar posao tokom ta četiri meseca i izgradili ta posmatračka mesta sa mnogo vreća sa peskom oko njih, jer da nije bilo tih odbrambenih zaštita, bilo bi žrtava.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: I oni su odvedeni u Zadar. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Oni koji su bili prisiljeni da se evakušu sa posmatračkog mesta, da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dozvolite mi da vam pokažem jedan video snimak...

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ali nisu svi.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: U redu.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Na početku, 4. avgusta, bili su evakuisani u Zadar, ali onda je postalo gadno kada se shvatilo da su prvo došli s prijateljskim namerama, da bi zatim napali posmatračko mesto. Prošli bi pored njega, a ljudi su postajali sve napetiji i nisu hteli da napuste posmatračko mesto.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, da li je bilo pojedinačnih ...

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, izvinjavam se, čekao sa da se završi prevod. Časni Sude, pre nego što krenemo dalje, želeo bih da se ovaj članak uvrsti u spis. Pre nego što pređemo na video snimak, molim da se ovaj tekst koji nosi oznaku 1D27-0033 ... izvinjavam se, 0037. To je članak...

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, imate li prigovor?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Časni Sude, nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D290.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Dokazni predmet Odbrane broj D290 primljen je u spis. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, da li se sećate, da li ste među svojim osobljem imali osobu po imenu Jeff Agnew?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da, mislim da je on bio moj oficir zadužen za odnose sa javnošću.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Želeo bih da vam pokažem jedan video snimak. Nosi oznaku 1D27-0010.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, kabine imaju transkript ovog video snimka.

SUDIJA ORIE: I sledićemo uobičajeno proceduru: ako bude previše brzo, onda će jedan od prevodilaca da proveri na papiru ono što je rečeno i da li su svi imali priliku da prevedu. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KEHOE: Ovo je jedan video snimak *CBC news* od 6. avgusta 1995. godine. Molim da se pusti snimak.

(video snimak)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

novinarka iz studija: Naravno, ima Kanađana koji su zahvaćeni ovim sukobom. Više od 750 kanadskih mirotvoraca služi u tom regionu u bazama i na osmatračnicama. U ranijoj fazi borbe hrvatske snage su odvele nekolicinu Kanađana sa njihovih posmatračkih mesta i premestili ih nedaleko od Krajine u Zadar, gde su noćas i ostali. U razgovoru o situaciji, večeras će nam se pridružiti i Jeff Agnew, komandant kanadskih snaga u Hrvatskoj. Poručniče Agnew, koje su najnovije informacije vezano za Kanađane u Zadru?

poručnik Agnew: Pa, imamo 43 vojnika koji su ostali u Zadru. Trenutno borave u hrvatskom kampu, gosti su Hrvata i imaju svu slobodu kretanja. Ipak čekamo da borbe prestanu, pa da možemo da organizujemo njihov povratak u matičnu bazu u Raševiću.

novinarka iz studija: Današnji izveštaji govore da nekolicinu mirovnih snaga Ujedinjenih nacija Hrvati koriste kao živi štiti. Nemate razloga da verujete da su Kanađani u Zadru u bilo kakvoj opasnosti?

poručnik Agnew: Ne, ne uopšte. U stvari, kada je postalo jasno da ćemo da napustimo naša posmatračka mesta, oni su bili veoma srdačni, izveli su nas pod pratnjom iz područja i odveli vojnike u Zadar. Štaviše, oni su proveli noć u hotelu. Jedino zbog čega su oni zaista zabrinuti jeste nastavak njihovih ofanzivnih operacija, a tada vam ne trebaju vojnici koji lutaju po poljima za koje niko ne zna, tako da će Kanađani jednostavno čekati u Zadru, dok se ne ukaže prilika da se vrate nazad u Rašević.

novinarka iz studija: Dakle, koliko se Kanađana tačno nalazi van svojih posmatračkih mesta u tom području?

poručnik Agnew: Pa, imamo 43 vojnika u Zadru. Trenutno borave u hrvatskom kampu. Gosti su Hrvata. Imaju slobodu kretanja. Ipak, čekamo da borbe prestanu, pa da možemo da organizujemo njihov povratak u matičnu bazu u Raševiću.

novinarka iz studija: Poručniče Agnew, puno vam hvala što ste govorili za nas.

poručnik Agnew: Bilo mi je zadovoljstvo.

(kraj video snimka)

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, komentari gospodina Agnewa, ne znam koji mu je bio čin u tom trenutku ali, prema vašim informacijama, da li je tačna ocena gospodina Agnewa o tome kako su ova lica tretirana kada su odvedena u Zadar?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Gospodine, skrenuo bih vam pažnju na ... izvinjavam se...

ADVOKAT KEHOE: Pre nego što nastavim, želeo bih da ponudim ovaj video snimak u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, imate li prigovor?

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Časni Sude, nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D291.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Dokazni predmet Odbrane broj D291 primljen je u spis. Gospodine Kehoe, gledam koliko je sati. Obično u ovo vreme pravimo pauzu. Ne znam koliko vam je još vremena potrebno, a želeo bih da pitam i ostale zastupnike.

ADVOKAT KEHOE: Imam još samo malo, časni Sude. Ako sada napravimo pauzu mogao bih da se konsultujem sa svojim kozastupnikom, i mislim da mogu da završim vrlo brzo.

SUDIJA ORIE: Pa, znate da je taj izraz "vrlo brzo" rastegljiv ...

ADVOKAT KEHOE: Pa, rekao bih ne više od deset minuta.

SUDIJA ORIE: Ne više od deset minuta. A ostali zastupnici Odbrane. Gospodine Kay?

ADVOKAT KAY: Pa, možda će biti pitanja koja ću pokrenuti, ali ne više od deset minuta.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kuzmanoviću?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, 15 do 20 minuta.

SUDIJA ORIE: Gledam na sat; 10 minuta za gospodina Kehoea, to je 13.00 časova; 10 minuta za gospodina Kaya, to je 13.10 časova; i onda gospodine Kuzmanoviću, vi do 13.30 časova. Da li bi to bio dobar raspored, gospođo Mahindaratne?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući. Na osnovu onoga što se do sada pojavilo, ne predviđam više od pet minuta za dodatno ispitivanje.

SUDIJA ORIE: U redu. Onda će ostati 10 minuta za Pretresno veće. Mi ćemo takođe raspravljati tokom pauze da vidimo koliko nama vremena treba. Dakle, napravićemo pauzu do 12.50 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe?

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da li ima nekih novosti u vezi sa vašim stavom u vezi sa dokaznim predmetom Tužilaštva broj P319, što je video snimak koji smo videli jutros i to samo jedan deo?

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude. Nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Ne čujem prigovore ni sa drugih strana. Onda se dokazni predmet Tužilaštva broj P319 prima u spis. Možete da nastavite, gospodine Kehoe.

SVEDOK MORNEAU: Časni Sude, ako mogu da dodam. Bio sam prekinut u mom poslednjem odgovoru.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, vratićemo se na to.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Nakon video snimka mi je postavljeno pitanje. Rekao sam "ne" ali nisam imao vremena da...

SUDIJA ORIE: Ne. Mi sada govorimo o drugom video snimku koji je emitovan ranije, a to su spaljene i oštećene kuće, kada je Odbrana zatražila da vidi ceo video snimak, kako bi procenila da li ima bilo kakvih prigovora. I pretpostavljam da će gospodin Kehoe sada da se vrati na onaj video snimak koji smo videli pre pauze.

ADVOKAT KEHOE: Tako je.

SUDIJA ORIE: Izvolite, nastavite, gospodine Kehoe.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, želim da nastavimo od vašeg odgovora "ne". Pitao sam vas, pukovniče, da li je tačna procena gospodina Agnewa u njegovoj izjavi onoga što se desilo. Rekli ste "ne" i želeo sam da vam dam priliku da objasnite.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U redu. Mislim da nije uopšte tačno. Ovo je odraz nedostatka informacija o tome šta se tačno dešavalo. Dana 6. avgusta, pre svega, gospodin Agnew je bio u Raštevici u bazi bataljona, a osobe o kojima govorimo bile su u Zadru, tako da on nikada nije imao kontakt sa njima da bi s njima razgovarao o tome kako su bili zarobljeni i kako su tretirani u samom Zadru. Tako da nije imao informacije o tome. Lično sam 6. avgusta otišao u Zadar i razgovarao sa vojnicima, a nakon što je sam učinio ... ako idete kroz izjave svakog od tih pojedinaca koji su bili zatvorenici, svi kažu da to nije bio prijateljski način, već vrlo preteći način. Takođe, u Zadru nisu imali slobodu kretanja. Mislim, oni su bili zatvoreni. Mislim da su dobro tretirani, ali da nije bilo slobode kretanja. Dakle, nisu bili zlostavljani u samom Zadru, ali nije bilo slobode kretanja. I samo ću reći da ovaj video snimak navodi na vrlo pogrešan trag o tome šta se stvarno dogodilo na terenu. Gospodin Agnew bio je poručnik i komandant kanadske mornarice, i ne želim da umanjim značaj kanadske mornarice, ali oni ne znaju šta je vojska kao što zna pravi vojnik. Tako da bih bio oprezan u vezi komentara koje je ta

osoba dala medijima tog konkretnog dana, jer to nije odraz onoga što se moglo videti i onoga što su izveštavali pojedinci.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dozvolite mi u vezi sa tim odgovorom da pogledamo dokazni predmet Tužilaštva broj P314, paragraf broj 57. To je deo izveštaja koje je Tužilaštvo predložilo na usvajanje u toku glavnog ispitivanja. Molim vas, pročitajte 57. paragraf, to je izveštaj Kanadskog bataljona o redosledu događaja: "Dobro se postupalo prema 57 naših vojnika u Zadru, Hrvati su ih nahranili i dali im besplatan smeštaj."

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da li se slažete s tim?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Slažem se kao što sam već rekao pre minut. Dobro je sa njima postupano, kao sa normalnim osobama, ali ne na prijateljski način, kao što to tvrdi na video snimku gospodin Agnew ili poručnik Agnew.

ADVOKAT KEHOE: (*mikrofon nije uključen*) Mislim da je ovaj video snimak uvršten u spis kao dokazni predmet Odbrane broj D291.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, hvala vam na vašem vremenu i odgovorima. Ja to zaista cenim.

ADVOKAT KEHOE: Nemam više pitanja, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Kada je reč o video snimku, gospodine sekretare, to je već u spisu?

ADVOKAT KEHOE: Mislim da jeste. To je dokazni predmet Odbrane broj D291.

sekretar: Da, časni Sude, to je tačno. To je dokazni predmet Odbrane broj D291.

SUDIJA ORIE: Da. Tako se i ja toga sećam. Gospodine Kay?

ADVOKAT KAY: Imam samo nekoliko pitanja za vas, pukovniče...

SUDIJA ORIE: Gospodin Kay je... gospodine Morneau, gospodin Kay je zastupnik gospodina Čermaka. Molim vas, nastavite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KAY

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ono o čemu želim da vas pitam tiče se uloge oficira za vezu Hrvatske vojske. Gledajući vaše izveštaje koje su ponuđeni na uvid Sudu, možemo da vidimo da često pominjete u tim dokumentima oficira za vezu hrvatske vojske sa kojim ste imali kontakte. Je li tačno?

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Gledajući iz mog ugla, izgleda da ste imali s njim redovne kontakte?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li su to bili svakodnevni kontakti?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ja sam imao svog oficira za vezu koji je sa oficijom za vezu Hrvatske vojske bio u kontaktu svakog dana. Ja lično nisam imao priliku, već samo kada sam odlazio u Zadar, onda sam s njim lično razgovarao.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Samo da razjasnim. Vi ste imali svog kanadskog oficira za vezu, oficira za vezu Kanadske vojske koji je bio u vezi sa hrvatskim oficijom za vezu. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: To je jasno i zapravo je veoma neuobičajeno. Ako biste mi dozvolili, ja ću da objasnim tu situaciju, tu neobičnu situaciju, jer obično u ratnim uslovima kada postoje dve zaraćene strane, onda snage razdvajanja razgovaraju direktno sa trupama razmeštenim na terenu. Tako da bi u ovom slučaju moji vojnici, moji komandanti četa trebalo da imaju priliku da odu na obe strane zone razdvajanja i da razgovaraju sa hrvatskim komandantom bilo bataljona, bilo brigade, čete, a isto tako i na srpskoj strani. Ali, u ovom slučaju Hrvatska vojska nije dozvoljavala da bilo koji vojnik Ujedinjenih nacija bude u direktnom kontaktu sa Hrvatima na bilo kom nivou. Svi oni su morali da idu preko oficira za vezu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da, upravo ste precizno dotakli pitanje koje sam imao nameru da vam postavim. I možemo da vidimo u odnosu na 43 kanadska vojnika koji su bili pod kontrolom hrvatskih snaga, i vi ste se obratili hrvatskom oficiru za vezu kako biste rešili taj problem. Je li tako?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mislim, na neki način, da. Morali smo da idemo preko *CALO* u Zadru da pregovaramo o oslobađanju 43 kanadska oficira.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Rekli ste *CALO*. *C-A-L-O* [Croatian army liaison officer] znači oficir za vezu Hrvatske vojske?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Samo da uđe u zapisnik. Koji je čin imao hrvatski oficir za vezu?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Kapetan ratne mornarice.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li je to bio gospodin Luković?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Jedan od njih, da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: A da li znate imena drugih?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Milojanić ili tako nekako. Morao bih da proverim u svojim beleškama.

ADVOKAT KAY – PITANJE: A da li su se oni obraćali u Zagrebu raznim nadležnim organima, ili su se bavili problemima onako kako ste vi rekli?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne, obraćali su se Splitu, jer je tamo bio štab.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste znali da je u Zagrebu bio brigadni general Pleština, koji je bio komandant svim oficirima za vezu Hrvatske vojske?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne, nisam znao za tog komandanta. Ja sam mislio da se oni obraćaju generalu Gotovini.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Gotovini?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da, Gotovini.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Koliki je bio broj oficira za vezu Hrvatske vojske sa kojima ste vi imali kontakte?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mislim da je bio samo još jedan. Bio je jedan vodeći i još jedan, znači dva oficira za vezu koji su bili po činu kapetani ratne mornarice.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Bilo je i drugog osoblja koje je radilo za njih, ali ne znam koliko ih je bilo.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Hvala. Napuštamo tu temu, jer je to sve što sam želio da pitam. Jedna druga stvar. Što se tiče 43 kanadska vojnika koji su bili zarobljeni, da li je to pitanje pokrenuto i na političkom nivou? Na koliko visok nivo se otišlo sa tim pitanjem između država Kanade i Republike Hrvatske, koliko vi znate?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Koliko ja znam, nije bilo rešavano na političkom nivou. Ali mi smo bili priključeni Ujedinjenim nacijama i bili smo pod njihovom komandom i kontrolom kao deo operacije Ujedinjenih nacija, tako da je to bila odgovornost Ujedinjenih nacija da nas politički zastupaju. Dakle, moj nadređeni bio komandant sektora u Kninu, koji je izveštavao štab snaga UN u Zagrebu, a zatim bi oni izvestili predstavnike Generalnog sekretara koji su se bavili političkom dimenzijom. Znači, susret snaga Ujedinjenih nacija i hrvatskih političkih vlasti dogodio se u Zagrebu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Neću dalje o tome da vas ispitujem, jer ste dali vrlo jasan odgovor. Puno vam hvala.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine Kay. Gospodine Kuzmanoviću, da li ste spremni za unakrsno ispitivanje gospodina Morneaua?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Jesam, časni Sude. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Gospodine Morneau, gospodin Kuzmanović je zastupnik gospodina Markača.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li mogu nešto da pomenem pre nego što gospodin Kuzmanović počne sa ispitivanjem?

SUDIJA ORIE: Izvolite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Zapravo, gospodin Kuzmanović je tražio dodatke konkretnog dokaznog predmeta Tužilaštva broj P318 ...

SUDIJA ORIE: To je onaj dokument od pet stranica.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: To je dokument od pet stranica, koji ima 26 stranica dodataka.

SUDIJA ORIE: U redu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Mi to imamo sada učitano u sistem elektronske sudnice, i mogu to da predložim da se primi u spis, ako mi se dozvoli.

SUDIJA ORIE: Dakle, ono što je uvršteno u spis kao dokazni predmet Tužilaštva broj P318, koji je prvo usvojen kao duži dokument, odnosno pet stranica sa dodacima, sada je to zamenjeno dokumentom od pet stranica bez dodataka.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Sa dodacima.

SUDIJA ORIE: Sa dodacima?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, sa dodacima.

SUDIJA ORIE: Znači, u to vreme vi ste ponudili u spis dokument od samo pet stranica, zar ne?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Ali hoćete to da promenite. Onda moram da pitam da li ima nekih prigovora u vezi sa dodacima?

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, to nije bio dokument kada sam ja unakrsno ispitivao, a sada se pojavio. Znači, moram da kažem da moram da zadržim rezervu u vezi s tim u ovom trenutku dok ne pregledam o čemu se radi.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospođu Mahindaratne, mislim da je pošteno, pošto ste ranije rekli da je to dokument od samo pet stranica, da se Odbrani da prilika da pregleda te dodatke. Ima još jedna stvar koju moramo da uzmemo u obzir, a to je zaštita ličnih podataka koji se, očigledno pojavljuju u tim dodacima, zar ne? Da li je istina da sam vas pitao da li tražite zaštitu jer se radi o ličnim detaljima koje možemo da nađemo u

prilozima i vi ste rekli da. I ja sam onda rekao da ukoliko uvodite samo pet stranica da onda nije potrebna nikakva zaštita, a sada nisam čuo od vas da tražite za dokument ili barem za priloge da budu uvedeni pod pečatom?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući, to je ono što sam nameravala ... ako mi dozvolite, gospodine predsedavajući, ja bih dodatke ponudila kao odvojen dokazni predmet pod pečatom.

SUDIJA ORIE: Kao poseban dokazni predmet. Tako da mi nećemo to samo da zamenimo, već imamo dodatke odvojene. Pretresno veće želi da čuje uskoro iz Odbrane da li postoje bilo kakvi prigovori, ali ako je poseban dokument, onda mora da se zasebno učita u elektronsku sudnicu bez onih pet stranica.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući, to bi bio dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 3990. Dokument će biti donet, a dodaci idu prvi, jer je dokument od pet stranica uveden odvojeno u spis, gospodine predsedavajući, i mi želimo da dodatke uvrstimo posebno.

SUDIJA ORIE: Takođe posebno. Gospodine sekretare, prilikom provere kako je to učitano u elektronsku sudnicu, molim vas, vodite računa da dodaci budu odvojeni od glavnog dokumenta od pet stranica. I da li možete već da nam date broj? To će biti označeno za identifikaciju, jer nikakvu odluku o prijemu ne možemo odmah da donesemo.

sekretar: Da, časni Sude. To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P230, označen za identifikaciju i pod pečatom.

SUDIJA ORIE: U redu. Da li mogu da pretpostavim da će Odbrana dostaviti svoj stav o tome ne kasnije od sledećeg utorka?

ADVOKAT KEHOE: Apsolutno.

ADVOKAT KAY: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite, gospodine Kuzmanoviću.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KUZMANOVIĆ

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine, rekli ste da krajem jula niste bili u Hrvatskoj. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Koliko dugo ... gde ste bili?
SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Bio sam u Grčkoj.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Koliko dugo ste bili i od kada do kada u Grčkoj, otprilike?
SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Bio sam odsutan oko nedelju dana ... možda malo više.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Kog datuma ste se vratili u Hrvatsku?
SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Kada sam trebao da se vratim ili kada sam se vratio?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Kada je trebalo da se vratite i kada ste se zaista vratili?
SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Vratio sam se 6. aprila 1996. godine u Hrvatsku. A dan kada sam trebalo da se vratim, bilo je nekoliko dana kasnije. Ne mogu da se setim tačnog datuma, ali trebalo je da bude nekoliko dana kasnije.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Želeo bih da vam ... postavljeno vam je nekoliko pitanja o kontrolnim punktovima i rasporedu tih punktova sa kojih ste vi vršili posmatranje. Da li se dogodilo da ste videli neke patrole oko tih kontrolnih punktova?
SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Video sam pokrete vozila Hrvatske vojske ili osoblja. Teško mi je da procenim da li su to bile patrole ili samo pokreti između lokacija. Dakle, ne mogu da vam potvrdim da li su to bile patrole ili pokreti osoblja u tom području.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Da li je tačno da se kaže da vi, zapravo, ne znate da li je bilo nekih patrola civilne policije ili vojne policije ili mešovutih patrola?
SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Kao što sam rekao, patrola je nešto što se kreće kroz teritoriju. Bilo je takvih stvari. Ali ne znam da vam kažem da li su bili u misiji patroliranja ili su to bila kretanja pojedinaca ili entiteta u području.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. I vi ste se vratili u Hrvatsku u aprilu 1995. godine?
SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: I bili ste u konkretnom području sa svojim Kanadskim bataljonom od aprila 1995. godine, zar ne?
SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li ste vi lično imali bilo kakve kontakte sa civilnom policijom ili Vojskom Republike Srpske Krajine pre *Operacije Oluja*?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Nisam imao kontakt sa civilnom policijom, ne. Sa Vojskom Republike Srpske Krajine jesam, ali ne sa civilnom policijom.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li je neko od vaših potčinjenih bio zadužen da kontaktira sa civilnom policijom pre *Operacije Oluja*?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Normalno, ako je toga bilo ... moja vojna policija je ta koji bi se bavila drugim policijskim snagama. Dakle, ako su ljudi kontaktirali civilnu policiju, to bi bila moja vojna policije ili moj oficir za vezu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: I ko je bila osoba zadužena za održavanje veza sa civilnom policijom pre *Operacije Oluja* u vašem bataljonu?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Kao što sam rekao, mislim na svakodnevno ... u zavisnosti od toga da li je bilo incidenata, onda bi to mogla sama vojna policija da reši, ili ako se radilo više o nekom operativnom pitanju, onda bi to preuzeo oficir za vezu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. A ko je bio oficir za vezu pre *Operacije Oluja*?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Imali smo tri oficira za vezu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li se sećate nekog od njih?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Loše pamtim imena. Mogu da proverim u svojim beleškama.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li su to, takođe, bili isti oficiri za vezu koji su bili i nakon *Operacije Oluja* za kontakte sa civilnom policijom?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mislim, kada govorite o civilnoj policiji, to nije nešto što mi je ostalo u sećanju, jer to nije bilo rasprostranjeno u Krajini. Ne sećam se da sam video srpsku civilnu policiju. Većina ljudi koje sam video na srpskoj strani bili su vojnici.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Hajde sada da se usredsredimo na period posle *Operacije Oluja*. Rekli ste da ste videli hrvatsku civilnu policiju na kontrolnim punktovima i na drugim mestima unutar vaše zone odgovornosti. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, ko je je bio odgovoran iz vašeg bataljona da saraduje sa hrvatskom civilnom policijom posle *Operacije Oluja*?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne, nije bilo neke određene osobe. U svakom od područja odgovornosti čete, komandant čete je imenovao osobu koja je bila odgovorna u svojoj zoni odgovornosti. Dakle, odgovornost je na komandiru čete, koji onda imenuje poručnika, komandire vodova, u zavisnosti od situacije.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato kakva je bila struktura civilne policije u vašoj zoni odgovornosti posle *Operacije Oluja*?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li ste pokušali da saznate kakva je bila struktura civilne policije u vašoj zoni odgovornosti posle *Operacije Oluja*?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ja lično nisam. Ali moguće je da je moj obaveštajni oficir, odnosno, siguran sam da je on pokušao da sazna kakva je bila struktura policije koja je delovala u našoj zoni odgovornosti.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Onda bi bilo logično, ako ste vi ili neko od vaših ljudi u vašoj zoni odgovornosti naišli na mesto zločina da se o tome obavesti hrvatska civilna policija?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Normalno bi trebalo da bude tako.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A da li znate da li je tako i bilo?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Kada smo imali incidente, siguran sam da je obaveštavan oficir za vezu u Zadru. To je bio naš glavni kontakt za poslednjih pet meseci dok smo bili u ratnom području. Ako određena policija ... jer ne sećam se lokacije štaba policije, kao što je to bilo na srpskoj strani, jer je bilo policajaca na kontrolnim punktovima. Ali pošto mi nismo imali pristup srpskoj strani, nismo imali dozvolu da idemo i patroliramo na srpskoj strani, tako da nam je bilo veoma teško da uspostavimo veze sa određenim strukturama.

prevodioci: Prevodioci ljubazno mole govornike da prave kratke pauze između svakog pitanja i odgovora. Hvala.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Izvinjavam se. Sa dve strane me upozoravaju da malo usporim i do sada sam to ignorisao. Oprostite, molim vas.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine, jednostavno želim da se usredsredim na civilnu policiju. Vi ste u odgovoru na moje pitanje rekli: "Kada smo imali incidente, siguran sam da je obaveštavan oficir za vezu u Zadru." Da li bi to bio vojni oficir za vezu u Zadru ili civilni oficir za vezu u Zadru? Da li možete to da nam razjasnite?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mi smo uvek kontaktirali sa *CALO*-om u Zadru, što znači sa oficijom za vezu Hrvatske vojske. Ali ako se dobro sećam, od operacije, pa nadalje, bilo je i drugih ljudi u tom odeljenju. I ako se tačno sećam, takođe je bilo i predstavnika policije u tom odeljenju oficira za vezu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li znate ko je to bio?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Koliko ste bili blizu Benkovca, mislim na udaljenost?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Benkovac je udaljen možda jedan kilometar.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Vi ste bili odmah izvan Benkovca. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U Benkovcu je bila i policija, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U Benkovcu... pa verovatno. Da li mislite posle operacije?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Svakako, posle *Operacije Oluja*?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Dakle, vi pitate da li je u Benkovcu bila hrvatska ...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: ...policija? Pretpostavljam da jeste bila policija tamo, jer Benkovac je bio nekako centralno mesto. I kao što sam ranije rekao, postojala je vojna kontrola iz tog mesta, i pretpostavljam da je tu bila i komanda policije ili neko telo policije koje je kontrolisalo to područje, ili se barem povezivalo sa vojskom ... Hrvatskom vojskom.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Samo želim da saznam ono što vi znate.

Benkovac je kilometar dalje od vašeg štaba bataljona, i Benkovac bi trebalo logično da bude mesto u koje biste slali izveštaje o kriminalu, ubijanju, nekim pljačkama, nekim paljevinama, tako da mogu da se preduzmu odgovarajuće mere, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne, jer pre svega, nismo imali pristup Benkovcu nakon operacije. Mi smo bili ... tamo je bio kontrolni punkt koji nas je sprečavao da uđemo u Benkovac. I drugo, *modus operandi* koji smo primenjivali jeste da uvek idemo preko hrvatskog oficira za vezu u Zadru, i mi smo se pridržavali toga. Sve što smo imali, mi smo izveštavali hrvatskog oficira za vezu u Zadru.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Vi niste ... bili ste u Ben... ili u vašem štabu bataljona do 4. septembra. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da, otprilike do 4. septembra.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: I kažete mi da niste mogli da uđete u Benkovac od *Operacije Oluja* do 4. septembra, Je li tako?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne, mislim ... ne znam datum. Ali u jednom trenutku mogli smo da se krećemo kroz Benkovac.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Dakle, barem u jednom trenutku ...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Izvinjavam se, časni Sude. Hvala vam, časni Sude.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, barem u jednom trenutku mogli ste da uđete u Benkovac, ali ne znate kada je to tačno bilo, je li tako?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li mi kažete da vi lično, kao komandant bataljona, niste znali gde se nalazila policijska stanica u Benkovcu?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, moja izjava je tačna?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da, vaša izjava je tačna. Ali meni podređeni su možda to znali. Jer ako pogledate kartu koja je prikazana sa rasporedom bataljona, Benkovac je bio u zoni odgovornosti čete *Charlie*. A četa *Charlie* je bila ta koja je bila odgovorna za kontakte sa telima koja su bila u njenoj zoni odgovornosti. Dakle, na nivou čete sasvim, sam siguran da je uspostavljena neka veza ili kontakt sa telima u zoni odgovornosti.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Koliko je štab vašeg bataljona bio udaljen od Zadra?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Oko 10 do 15 kilometara ili tako nešto.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, vi, u suštini, kažete da ko god da je bio odgovoran za povezivanje sa civilnom policijom, povezao bi se sa nekom osobom u Zadru, ali ne znate kojom?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ono što sam rekao jeste da smo na nivou bataljona imali kontakte sa Zadrom, a na nivou čete oni su se bavili meštanima, lokalnim telima u svom području odgovornosti.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine, želeo bih da vam postavim pitanje o vašoj izjavi iz avgusta 1996. godine, stranica broj 5. Mislim da je to dokazni predmet Tužilaštva broj P308.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Gospodine sekretare, molim da se pozove taj dokazni predmet ... izvinjavam se, imam već transkript na ekranu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U sredini paragrafa, gospodine ...

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Koji broj paragrafa?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: "U jednom trenutku ...", na sredini stranice. Morao bih da budem precizniji. "U jednom trenutku sam čuo da su hrvatski vojnici dobili uputstva da ne uzimaju zarobljenike. Ne sećam da li sam to čuo lično ili je jedan od mojih podređenih čuo od hrvatskih oficira. Shvatio sam da to znači da su trebali da ih ubiju umesto da ih zarobe." Prvo pitanje koje bih želeo da vam postavim, gospodine, je sledeće: od koga ste čuli tu informaciju da su hrvatski vojnici dobili instrukcije da ne uzimaju zarobljenike?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Kao što sam rekao, ne sećam se tačno da li sam to čuo tokom razgovora sa nekim od hrvatskih oficira na terenu ili je to neko od mojih potčinjenih mene obavestio. Ali u razgovoru sa hrvatskim vojnicima, tokom vremena se pokazalo da su u jednom trenutku imali instrukcije da ne uzimaju zarobljenike.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Takođe ste rekli da, koliko ste vi to shvatili, da bi to trebalo da znači da ih ubiju umesto da ih zarobe. Od koga ste dobili tu informaciju?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: To je bila neka vrsta zaključka na osnovu onoga što smo videli u tom području. Mislim, ako pogledate šta se desilo, mislim, morate da stavite u kontekst. Na primer, u proleće, kada smo imali invaziju na Sektor Zapad bili su brzi pokreti hrvatskih trupa. U stvari, oni su tako brzo napredovali da su preplavili lokalno stanovništvo, a zatim je bilo velikih problema sa zarobljenicima iza njihovih sopstvenih linija, linija fronta. I ono što smo videli u *Operaciji Oluja*, rekao bih, bilo je vrlo namerno granatiranje prvog dana različitih sela i položaja, a onda je tokom noći usledila neka vrsta pauze, kako bi se stanovništvo primoralo da napusti i ode u Bosnu ... prema Bosni. Dakle, ono što sam primetio u te dve različite operacije, jedna u proleće a druga tokom *Operacije Oluja*, one su bile osmišljene tako da ... na kraju ne ostane puno Srba u tom području. Oni su radije granatirali sela kako bi ih preplašili i kako bi oni otišli u Bosnu, za razliku kada imate ofanzivu, jer onda imate veliki problem pred sobom sa toliko hiljada ljudi da morate ... jer ne znate šta da radite sa njima.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine, da li postoji bilo kakav dokaz, verodostojan dokaz koji vi imate, da je Hrvatska vojska ubijala ljude, umesto da ih zarobljavaju, mislim na naoružane borce?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Mi nemamo bilo kakav ... ja nisam bio očevidac nijednog konkretnog ubistva, ali na osnovu zaključivanja, ako nakon ofanzive vidiš ljude koji su bili civili, koji su se nalazili ... neke su tela pronađena na ulicama i tamo nema drugih ljudi osim vojske, ko je onda mogao da ih ubije?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Želeo bih da pozovem dokument koji po Pravilu 65ter nosi broj 2885.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Pre nego što se pojavi dokument, da li biste se složili sa mnom, gospodine, da je vaša tvrdnja da je zarobljenike trebalo ubijati umesto zarobljavati čista špekulacija?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Rekao bih zaključak na osnovu onoga što smo čuli od nekih Hrvata i njihovog razgovora sa mojim vojnicima i oficirima i onoga što smo videli na terenu. Dakle, može se zaključiti da ti ljudi što su bili ubijeni, a to se dešavalo takođe ...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Koji su ljudi ubijeni?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Neki Srbi, srpski civili koji su bili ubijeni u tom području. Takođe, ljudi koji su dolazili u našu bazu, mislim na sve njih, jer su došli plašeći se za svoje živote i njima se pretilo da će biti ubijeni ukoliko ne odu. Dakle, ako ne odu, možda će završiti kao neka od tih tela koja smo pronašli na ulici.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Hajde da pogledamo 8. stranicu dokumenta koji sa spiska po Pravilu 65ter nosi broj 2885. To je dokument sa spiska dokaza Tužilaštva.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kuzmanoviću, pre nego što nastavite, ranije ste pitali svedoka da li se slaže sa vama da je njegova tvrdnja bila da su zatvorenici trebalo da budu ubijeni, umesto zarobljeni. Mislim da je njegova tvrdnja bila ne da je trebalo ubijati zarobljenike, već osobe pre nego što postanu zarobljenici, što nije isto. Pa sam bio malo zbunjen u vezi tog pitanja. Jer ako vi ne uzimate ...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Pa...

SUDIJA ORIE: Jer ako ne zarobljavate ljude, onda ne možete ubijati zarobljenike.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Pa, to je tačno.

SUDIJA ORIE: Tako, dakle, ako sugerišete da su zarobljenici ubijani, to bi značilo da kada bi neke osobe zarobili, onda bi ih ubijali, a to nije ono što sam pročitao u njegovoj izjavi da je rekao.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: U redu. Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Dokument koji po Pravilu 65ter nosi broj 2885 je izveštaj od 15. avgusta koji izveštava o angažovanju vojne policije u *Operaciji Oluja*, samo vojne policije. I na stranici broj 8 ovog dokumenta postoji odeljak 3.4 u kom se govori o angažovanju jedinica vojne policije u prijemu, obradi i pratnji zarobljenih pripadnika paravojnih jedinica. A ako idemo na stranicu broj 9, u ovom vremenskom okviru od deset dana, u skladu sa ovom izveštajem: 688 osoba, pripadnika paravojnih i parapolicijskih jedinica išli su u pratnji policije ... i 799... odnosno i 791 civil do prijemnog centra Ministarstva unutrašnjih poslova.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, najmanje u tom vremenskom periodu od deset dana, gospodine, postoje dokazi da je vojna policija zarobljavala ljude i da nije bilo ubijanja zarobljenika. Da li je to tačno? Da, vas pitam?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Pre svega, taj dokument pretpostavljam da se odnosi na celu *Operaciju Oluja*. Mislim, kao što sam rekao, talas ... ofanzive bio je takav da se svi Srbi ... da se većina Srba povukla u noći između 4. i 5. avgusta, a onda su išli ka Kninu, a zatim prema Bosni. Pa, gde je zarobljeno tih 888 lica? Pretpostavljam da je to bilo u džepu više na istočnoj strani Krajine, što nije u mojoj zoni odgovornosti. Tako da ne bih mogao da komentarišem koliko je ljudi zarobljeno u mojoj zoni odgovornosti. Mislim, ako ih je i bilo, bilo ih je veoma malo u mojoj zoni odgovornosti. Oni su otišli na istok.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, molim da se ovaj dokument uvede u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Nemamo prigovor, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će postati dokazni predmet Odbrane broj D292.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D292 primljen je u spis.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Još samo jedan dokument i završiću, časni Sude. Molim da se pozove dokument koji po Pravilu 65ter nosi broj 2743.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: To je dokument od 8. avgusta iz Ministarstva odbrane Republike Hrvatske, Uprave vojne policije, a na 4. stranici tog dokumenta, molim 4. stranicu, postoji napomena da je ... Dakle, Šibenik, Zadar i Sinj, što vidimo na toj stranici, to je sve u okviru vaše zone odgovornosti. Jeste ili nije u vašoj zoni?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Zadar, Šibenik, i?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Sinj, S-i-n-j, to su prva tri na listi gradova u sredini te stranice.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Šibenik i Zadar, da, ali ne sećam se te treće lokacije.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Ali, barem 7. avgusta se kaže da je 80... 114 ljudi zarobljeno i uhapšeno u okviru vaše zone odgovornosti?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne znači, rekao bih, da je to nužno bilo u mojoj zoni odgovornosti. Ako pogledate sistem puteva, put od Knina do Zadra prolazi kroz moju zonu odgovornosti, tako da su oni mogli da budu uhapšeni u samom Kninu ili oko Knina.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li je u Kninu postojalo mesto na kojem su držani zatvorenici?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, molim da se ovaj dokument uvede u spis.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Nemamo prigovor, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će postati dokazni predmet Odbrane broj D293.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D293 primljen je u spis.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, samo da još jednom proverim ovaj dokument. To je sve, časni Sude. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine Kuzmanoviću. Gospođo Mahindaratne, da li imate nekih pitanja?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, imam par pitanja.

SUDIJA ORIE: U redu. Vodite računa da je preostalo još sedam minuta do kraja i da Pretresno veće možda ima neka pitanja.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: U redu.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se pozove dokazni predmet Tužilaštva broj P313.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽITELJKA MAHINDARATNE

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pukovniče Morneau, gospodin Kehoe vam je sugerisao da su hrvatske snage koje su zauzele osmatračnicu Kanadskog bataljona dozvolile ... da je osoblju Kanadskog bataljona dozvoljeno da uzme svoju opremu i vozila, i tako dalje. Rekli ste da neka opreme nije bila uzeta. Zna li šta se desilo sa preostalom opremom koja je ostavljena na posmatračkom mestu?

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, zar to nije pitanje na koje je odgovoreno u izjavi ovog svedoka, jer kada su se oni vratili na svoja posmatračka mesta utvrdili su da je nestala većina opreme? Zar to ne stoji u njegovoj izjavi?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući, povlačim to ...

SUDIJA ORIE: To se već nalazi u spisu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Izvinjavam se, gospodine predsedavajući. Povlačim to pitanje.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Sugerisano vam je da su hrvatske snage, u stvari, dobro postupale sa osobljem i prikazan je video snimak, mislim da je to dokazni predmet Odbrane broj D290, u kom smo videli da je jedan kanadski oficir dao izjavu. Ali, vi ste bili taj koji je pregovarao o puštanju kanadskog osoblja koje je bilo zarobljeno. Zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Konačne pregovore - da, ali pregovori su počeli od 4. avgusta, kada ja nisam bio tamo. Ali kada sam stigao 6. avgusta, onda sam preuzeo direktne pregovore sa oficijom za vezu Hrvatske vojske u Zadru.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Želela bih da pogledate 2. stranicu ovog dokumenta ... u stvari, 3. stranicu, ako biste mogli da se usredsredite na unos za 8.25 časova, to je u verziji na engleskom jeziku 3. stranica. Možete da pogledate i štampanu verziju ako je imate pred sobom.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: U redu. Pronašao sam.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Molim vas, pređite na sledeću stranicu. Mislim da je stranica na ekranu ... da. Ovde vidite da u unosu za 8.25 časova piše: "CS (Kanadski sektor) 51 želi da obiđe posmatračko mesto sa Hrvatima, kako bi osigurali da neće ništa biti ukradeno. Hrvatsko osoblje osmatralo je sa posmatračkog mesta na tvrđavi CS 39 i naš narednik Dispens vratio se u *TTB*."

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, mislim da je prevod ovde netačan.

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: To je oklopni transporter

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Oklopni transporter?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da. Oklopni transporter ili *transport de troupes blinde* na francuskom jeziku.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: "Da ga ne bi videli vojnici Vojske Republike Srpske Krajine na hrvatskoj strani." A zatim je u unosu u 8.33. časova zabeleženo: "Hrvati na osmatračnici SC 51 više su neprijateljski raspoloženi. Oni prete da će baciti bombu na oklopni transporter." To je zabeleženo u 8.33 časova, zar ne?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Želim da vam skrenem pažnju na sugestiju gospodina Kehoe ...

SUDIJA ORIE: Da, deluje malo sporno, ali molim vas nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Pitali su vas o kontrolnim punktovima i osoblju.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ne, odustajem od ovoga, gospodine predsedavajući.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: I poslednje pitanje, pukovniče Morneau. Postavljeno vam je pitanje o tome da ukoliko su izdata naređenja a nisu sprovedena, a to je na strani 50, red 1, da li je to je primer nedostatka efektivne kontrole, i vi ste odgovorili "da". Dakle, na osnovu vašeg posmatranja, da li vam se činilo da hrvatske vojne jedinice na terenu nisu bile pod kontrolom svog komandnog lanca?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Ono što smo videli jeste da su Hrvati mnogo bolje organizovani i da je bila mnogo bolja disciplina za vreme vođenja operacije, i pokazali su dobru, da kažem, profesionalnu dimenziju kao profesionalna vojska, za razliku od Srba kod kojih je kvalitet njihovog profesionalizma bio na mnogo nižem nivou. Mislim, mogli smo da vidimo razliku kako su Hrvati prošli kroz bolju obuku, i oni su bili bolje, rekao bih, raspoređeni ... ono što mi nazivamo *pukovski* u smislu da su mogli da imaju bolju povezanost, bolju komandu i kontrolu i kada izvrše operaciju, a to pokazuje da imaju dobar nivo komande i kontrole nad svojim trupama.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala vam, pukovniče Morneau.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: To je sve, gospodine predsedavajući.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Sutkinja Gwaunza ima jedno pitanje za vas.

ISPITIVANJE: PRETRESNO VEĆE

SUTKINJA GWAUNZA: Da. Gospodine Morneau, u svom odgovoru na pitanje, mislim da vam je pitanje postavljeno od strane Tužilaštva jutros, osvrnuli ste se na činjenicu da su tokom pljačkanja kuća koja ste videli, neke kuće bile netaknute. Juče smo čuli svedočenje u smislu da je u nekim slučajevima bilo obaveštenja, pismenih obaveštenja, koja su stavljana na vrata onih kuća koje su bile netaknute. Da li ste i vi tako isto razumeli?

SVEDOK MORNEAU: Ne sećam se da je bilo konkretnih obaveštenja na kućama koje nisu napadnute. Možda su neki od mojih vojnika videli ta obaveštenja, ali lično se ne sećam da sam video ta obaveštenja na kućama.

SUTKINJA GWAUNZA: U redu. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Gospodine Morneau, i ja imam jedno pitanje za vas. U dokumentima koji su primljeni u spis kao dokazni predmeti Tužilaštva P311 i P312, među ostalim informacijama pronašli smo, nadam se da se sećate tih dokumenata, jedan je sledio drugi,

opisali ste naoružanje koje je postojalo na obe strane. I u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P311 opisali ste naoružanje Vojske Republike Srpske Krajine, a u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P312 opisali ste hrvatsko naoružanje. Dakle, među konkretno pomenutim srpskim naoružanjem ne vidim višecevne bacače raketa, ali ih vidim u naoružanju hrvatskih snaga. Dakle, da li mogu da vas pitam, da li bi ovaj izveštaj trebalo da protumačim, kako se ovde kaže, kao da Srbi nisu imali višecevne bacače raketa, ili da vi niste znali da li su oni imali višecevne bacače raketa? Kako da protumačim razliku između izveštavanja o srpskim i o hrvatskim snagama, kada je reč o ovom pitanju?

SVEDOK MORNEAU: Tokom pet meseci dok smo bili tamo, ja ne znam o drugim zonama odgovornosti, ali na sastancima koje smo imali redovno u sektoru, nikada nije iznesen dokaz da poseduju tu vrstu oružja koje je sofisticiranije, moćnije oružje od normalnih minobacača, tako da nikada nije bilo dokaza da su imali tu vrstu oružja.

SUDIJA ORIE: A što se tiče hrvatske strane, koliko je detaljno vaše saznanje u vezi višecevnih bacača raketa?

SVEDOK MORNEAU: To je bilo tokom *Operacije Oluja* kada su oni otvarali paljbu ... vrlo je značajna, vrlo je različita paljbu iz višecevnog bacača raketa i minobacača, i oni su koristili tu vrstu oružja da pucaju po selima ili mestima, u zavisnosti od ciljeva.

SUDIJA ORIE: Da li su vam poznati i neki drugi detalji, da li znate tačno o kakvom se tipu višecevnog bacača raketa radilo?

SVEDOK MORNEAU: Ne, ne znam.

SUDIJA ORIE: Da li znate koja marka, koji kalibar?

SVEDOK MORNEAU: Možda je moj obaveštajni oficir imao tu informaciju, ali ja ne.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na odgovorima. Da li ima dodatnih pitanja koja su potaknuta pitanjima Tužilaštva ili Pretresnog veća?

ADVOKAT KEHOE: Samo jedno, časni Sude.

DODATNO UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KEHOE

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Pukovniče, što se tiče toga da li su u Vojski Republike Srpske Krajine posedovali višecevne bacače raketa, kao odgovor na pitanje sudije Oriea, vi ste nam rekli o zapažanjima u vašoj zoni odgovornosti, ali ne i u ostatku Sektora Jug. Da li je to tačno?

SVEDOK MORNEAU – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Hvala.

SUDIJA ORIE: Hvala. Nema više dodatnih pitanja. Gospodine Morneau, celo jutro smo pričali na engleskom jeziku. A sada bih želeo da vam se zahvalim na francuskom što ste došli, što ste svedočili, i što ste odgovorili na sva pitanja Tužilaštva, Odbrane, kao i na pitanja Pretresnog veća.

SVEDOK MORNEAU: *(nema prevoda)*

SUDIJA ORIE: Želim vam srećan put kući.

SVEDOK MORNEAU: *(nema prevoda)*

SUDIJA ORIE: Ima li kakvih proceduralnih pitanja koja se postavljaju u ovom trenutku, jer nećemo sutra zasedati, kao što su strane upoznate? Ako nema ništa, nastavićemo ... sada ćemo prekinuti i nastavićemo u ponedeljak, 2. juna, u 14.15 časova, u sudnici broj 1.

Sednica je završena u 13.49 h

Nastavlja se u ponedeljak, 2. juna 2008. godine u 14.15 h.

